

tulemas

Kose Kultuurikeskus
L. 12.11 kell 10.00-14.00
Mardilaat. info ja registreerimine piret.aavik@gmail.com tel.5078055.

L. 12.11 KELL 11.00 **ISADE-PÄEVA PEREPÄEV.** Kavas sportlikud mängud, konsert "Laulud isale", tiitli "Kose valla aasta isa" üleandmine. Reky etendus "Pipi Pikksukk". Tasuta!
P. 13.11 kell 11.00 **Harjumaa 2016 võistkondlikud meistri-võistlused males.** Info ja reg. harjusport.ee.

N. 17.11 kell 18.00 kino lastele **"Solani ja Ludvigi suur juusturalli"**. Kell 19.30 uus Eesti film **"Teesklejad"**. Pilet 4/3€ koha-peal

R.18.11 kell 15.00 eakate pidu **"Kadriid kübaratega"**. Tantsuks mängib Ervin Lillepea. Osavõttust teatada 6756202. Osalustasu 2€.

K.23.11 Vana Baskini Teater kell 19.00 **"Kõik meestest"**. Piletid hinnaga 15/13€ müügil Piletimaailmas, kohapeal.

NIMELISE PINGI AVAMINE KOSE VALLA AUKODANIK JA KULTUURIELU EDENDAJA AIME BAHOVSKILE. L.26.11 kell 15.00 Kose Kultuurikeskuse ees L. 03.12 kell 14.00 Advendikontsert **"Ingel Sinu üle"**. Kauneid jõululaule esitavad Janika Sillamaa, Kaarel Orumägi Gertrud Sild ja Kose laululapsed. Soodusperioodi piletid 7€ (kuni 13.11). Alates 7.novembrist 10/8€.

L. 31.12.2016 KELL 20.00-03.00 **KOSE KULTUURIKESKUSES SUUR AASTALÕPUPIDU.** Ansambel "Eha", õhtujuht Priit Oks. Lauad katab kohvik "EHE" Täpsem info kosekultuurikeskus.ee. Piletid eelmüügis 12€, alates 23.12 15€
01.11-30.11 Kose Kultuurikeskuses ja Kose raamatukogus näitus **ARBUJATE AABITS.**

Kose Päevakeskus LAULUKLUBI novembris igal kolmapäeval kell 13.30
15.11 **INKOTUBA:** Ardu kell 11.30 ja Kose kell 13.30.
18.11 kell 15.00-18.00 Eakate pidu **"Kadriid kübaratega"** kultuurikeskuse tantsusaalis, osalus 2 eurot. Osavõttust teatada 15. novembriks.
7. 12 Draamateatris etendus **"Mäed"**. Väljasõit kell 17.30

Oru Külakeskus
08.11 kell 8.30 koolikontsert **"Tuhat aastat muusikalt"**.
09.11 kell 19.00 filmiõhtu **"Õnn tuleb magades"** pilet 4/2,5€.
16.11 kell 19.00 **Mäluveski II voor.**
23.11 kell 19.00 filmiõhtu **"Teesklejad"**.

Ravila Mõis
09.11. **Keraamika** kell 19.00
16.11. **Jõulukeraamika** 19.00
27.11. **Lastehommik** 11.00
27.11. **Kultuurikohvik** 18.00
30.11. **Jõulukeraamika** 19.00

25 aastat Kaitseliitu Kosel

Kaitseliidu Kose malvekond taasasutati 1991. aasta 25. oktoobrist. Sama aasta detsembris loodi Alavere jagu, mille pealikuks sai Toomas Kutsar, kes praegu on Kose malevkonna pealik.

„Kaitseliidu eesmärk on õpetada liikmetele oma kodu ja pere kaitsmist. Kui on tugev meie pere ja kogukond, siis ei tule mitte ühelgi vöörrüügel soov tungida meile kallele,“ kinnitab Toomas Kutsar, üks pikema staažiga malevkonnapealikke Eestimaal.

Toomas Kutsar alustas Alavere jaosuusest üksusest ning on arenenud koos kogu organisatsiooniga.

Ta tõdeb, et Kaitseliitu astudes ta ei teadvustanud, et hakkab kaitseliitlasena isamaad kaitsma. Tunnetus, et ta on kaitseliitlasena valmis pühendama end Eesti riigi kaitsmisele suurendamisele, tuli liikmeskonda kuulumise käigus tasapisi, kasvades koos omandatud teadmiste ja oskustega. Mehe tublidust märgati, 1994. aastal kutsuti Kutsar tööle Kaitseliidu Harju maleva instruktoriale malevkonnapealikuks. Seal edasi jätkus juba teenistus Kaitsväes ja Tallinna Üksik-Päästekompaniis. Praegu töötab Kutsar Päästeteami demineerimiskeskuses.

Õpetab karjääri tegema

Isamaa kaitsmine on Kaitseliidu olulisim eesmärk. Ent põhieesmärk pole ainus eesmärk. Toomas Kutsariga vesteldes selgub terve rida põhjusi, miks Kaitseliitu kuulmine kasulik on, lisaks kodu- ja riigikaitseteemadele.

„Kaitseliidus on igale oma ülesanne ja igaüks saab ennast täiendada ja arendada,“ selgitab Toomas Kutsar. „Käid kursustel, õpid meeskonnatööd, saad uusi kogemusi ja liigid edasi. Olen vaadnud, et noored, kes meiega liituvad, hakkavad väljaspool Kaitseliitu tihti tegema sedasama. Käivad erinevatel kursustel ning tõusevad ametiredelil järjest kõrgemale.“

Paljudes riikides, näiteks Iisraelis, on sõjaväekogemus tööle, eriti juhtivale tööle saamiseks väga oluline. Isegi personaliotsingu kuulutustes on päris tihti märges, et eelistatakse selle või teise väeosa kogemusega juhtivtöötajat – sest sealne sõjavägi on väga hea võimalus juhtimis- ja karjääriotsuste arendamiseks.

Toomas Kutsar märgib, et ka Eestis on hakatud aru saama, et kaitsväe või kaitseliidu kogemusega töötajatel on lisaplusse, võrreldes nendega, kel sõjaväeline kogemus täielikult puudub.

Kose malevkonna pealik Toomas Kutsar tunnistab, et on arenenud koos malevkonnaga.

Mälestused Kaitseliidust on teretunud!

Järgmisel aastal valmib Kaitseliidu raamat „KL Harju malev 100 aastat“, kus on ka peatükk Kose malevkonnast. Hea lehelugeja, kui soovid jagada mõnd oma siinsete Kaitseliidu tegemistega seotud mälestust, võiksid selle saata enne 25. novembrit e-kirjaga koseteataja@gmail.com.

„Tean Eestis mitmeid firmasid, kes sellega arvestavad. Et kui on valida kahe võrdse kandidaadi vahel, siis võetakse see, kel on kaitsväeline kogemus – eriti kui inimene on end varem selles vallas juba juhina tõestanud,“ märgib ta.

Edukas ka õpetajana

Toomas Kutsar on lisaks malevkonna juhtimisele ka kooliõpetaja – nimelt Kose Gümnaasiumis ja Kehra Gümnaasiumis riigikaitses õpetades. Peale selle on ta ka õpetajad Sisekaitseakadeemia Päästekoolis.

Õpetaja Kutsar soovib riigikaitses tunde kõigile, ka nendes koolides, kus see on valikainete nimistuse. Tegu on nii vajaliku kui ka väga huvitava ainega.

Riigikaitses kursused on 35 tundi klassis ja maastikul ja 35 tundi metsalaagris. Ja päris palju on neid õpilasi, kellele see on esimene kogemus telgis ööbida, ilma elektrivalgusteta öhtut veeta ja põõsa all kinnistada käsi pesta,“ kinnitab ta.

Õpetaja on kogunud, et tihti suhtutakse riigikaitsesündidesse ja-laagrisse algul üpris skeptiliselt,

kuid pärast tagasisidelehtedelt võib lugeda, et see meeldis väga.

„Riigikaitses tundide eesmärk pole koolitada õpilastest sõdureid, küll aga anda eluks hea ettevalmistus,“ selgitab Toomas Kutsar.

„Me teeme õpilastega väga erinevaid grupitööd, üks olulisi oskusi, mida püüan kõigile õpetada, on ka näiteks esinemise oskus, mis on vajalik, kuid millele koolis palju tähelepanu ei pöörata.“

Võtame noorte tulevases elus kasvõi sellise näite nagu töövestlus – läheb töötaja kohale ja kraabib varbaga parketti... Ta võib olla pädev ja haritud, aga kui tal puudub esinemiskogemus, siis see „ei müü“. Igaüks peab vajadusel olema nagu müügimees, oskama oma oskusi tutvustada,“ arutleb riigikaitsesõpetaja.

Austus relvade vastu

Kaitseliitlase ja õpetaja Toomas Kutsariga vesteldes kerkib üles ka relvade teema. Kuidas sobivad omavahel kool ja relvateema – eriti kui mõelda, mis toimub maailmas, ja ka Eestis toimunud koolitragöödiade peale.

Õpetaja Kutsar on veendunud, et õpilastega tuleb rääkida ka relvade vastu. „Peab tekkima austus relva vastu,“ kinnitab ta ja põhjendab: „Meie aeg on selline, et tõenäolisemalt on ka kõige patsifistlikum noor arvutis mõnd tulistamismängu mänginud. Minu ülesanne on selgitada, et päriselus asjad nii ei käi – relvad pole mänguasjad. Nii nagu Kaitseliidus on korralikud relvaväljaõpped ja laskmise koolitused, olen ka riigikaitses õppivate õpilastega läbi viinud relvaõppe, mis lõpeb relvast tulistamisega.“

Kokkuvõttes märgib Toomas Kutsar, et Kaitseliitu kuuludes või riigikaitses kursusel osaledes antakse panus oma riigi kaitsesse. Head kogemused ja uued teadmised riigikaitses on võimalik saada Kaitseliidus, riigikaitses kursused laiendab silmaringi, annab uusi teadmisi ja põnevaid kogemusi. Kes on tänasel päeval veel kahtlev, tehke see samm ja astuge Kaitseliitu – nii saate veelgi enam kaitsta oma kodu ja peret,“ kinnitab ta.

Anne-Mari Alver

Teeme koos helkuripuu!

Käes on aasta kõige piimedam aeg. On oluline, et liikluses oleksid kõik osapooled üksteisele nähtavad.

Lihtsam moodus ennast nähtavaks teha on helkuri abiga.

Kutsume üles riputama helkureid helkuripuudele, mis on Kosel keskväljakul, et kõigil, kellel ei ole veel helkurit, oleks võimalik see puult võtta ning selle abil ennast nähtavaks teha.

Head ettevõtjad, palun leidke võimalus ja toetage Kose valla helkuripuu kampaaniat, annetes helkureid puule riputamiseks!

Hooligem üksteisest ja tundkem rõõmu üllatust tegudest!

Merle Pussak
vallavanem

Meid on juba 7195!

Täname kõiki, kes on oma kodukohaks valinud Kose valla. Meid on juba 7195. Mida rohkem on vallas elanikke, seda elujõulisem ja tugevam on meie kodukant.

Omavahel on tihedalt seotud kohaliku omavalitsuse eelarve ja valla elanik. Iga aasta 1. jaanuari seisuga vaadatakse maksumaksjate nimekirjad üle ja kõik, kes on aasta jooksul registreerinud rahvastikuregistris oma aadressiks Kose valla, ongi Kose valla elanikud ja maksumaksjad.

Sellest, et inimese maksud laekusid kohaliku omavalitsuse üksusele, kus inimene tegelikult elab, peaksid küll kõik huvitatud olema: usume, et kõik valla elanikud oleks huvitatud oma valla kiiremast arengust. Me kõik tahame, et teed-tänavad oleksid korras, koolid ja lasteaedad saaksid korda, talvel oleks lumi lükatud jne.

Kutsume kõiki, kes tegelikult elavad Kose vallas, aga kelle elukohaks rahvastikuregistris on mingi muu kohaliku omavalitsuse üksus, registreerima oma elukoht Kose valda juba enne 1. jaanuari, siis olete järgmisest aastast Kose valla maksumaksja ja annate oma panuse valla kiiremaks arenguks.

Selleks, et enda või oma perekonna elukoht registreerida Kose valla, ei pea vallamajja tulema, piisab kui Te saadate valda korralikult täidetud elukohateate koos vastavate lisadega elukohateate vormi ja vajalike dokumentide loetelu leiate aadressilt www.andmevara.ee.

Elukoha registreerimist Rahvastikuregistris saab teha ka läbi e-kodaniku portaali aadressil www.eesti.ee, kus tuleb täita elukohateate ja see siis digiallkirjaga kinnitada. Kui märgite elukohateatele mitu täisealist liiget, siis peavad kõik teatel märgitud täisealised isikud oma soovitud digiallkirjaga kinnitama.

Kose Vallavalitsus

Kose Vallavolikogu istung 20.10.2016

Istungist võtsid osa Sven Andresen, Vello Jõgisoo, Janno Jõffert, Eero Leedmaa, Tiiu Lööke, Tiit Mae, Olja Markova, Astrid Ojasoon, Aivar Pohlak, Siim Pohlak, Kalle Pormann, Ly Renter, Ruttar Roht, Ants Salura. Istungit juhatas Uno Silberg.

Vandeadvokaat Merit Lind advokaadibüroost Deloitte Legal andis informatsiooni MTÜ Harjumaa Ühisteoste Keskus kohta. Protokollilise otsusega nr 1 toetati järelepärimiste tegemist Rahandusministeeriumile ja Konkurentsiametile seoses MTÜ Harjumaa Ühisteoste Keskus poolt sõlmitud hankelepinguga.

Toimus Kose valla kaugküttepiirkondade soojusmajanduse arengukava 2016-2026 eelnõu esimene lugemine, ettekande tegi OÜ Pilvero juhataste liige Ülo Kask. Protokollilise otsusega nr 2 lõpetati eelnõu esimene lugemine, parandusettepanekuid võib esitada kuni 14.11.2016 kell 09.00.

Võeti vastu määrus nr 116 „Kose Vallavolikogu 20.12.2007 määruse nr 91 „Kose valla jäätmehoolduseeskirja kehtestamine“ muutmise“. Teatud tingimustel võib vallavalitsus lubada segaolmejäätmete mahutit tühendada üks kord 12 nädala tagant.

Kolmanda lugemise järgselt võeti vastu määrus nr 117 „Kose Vallavolikogu 06.11.2014 määruse nr 42 „Kose valla arengukava aastateks 2015-2025 vastuvõtmine“ muutmise“.

Määrusega nr 118 kinnitati kolmanda lugemise järgselt Kose valla eelarvestrateegia 2017-2020.

Toimus Kose valla 2016. aasta I lisaeelarve esimene lugemine, protokollilise otsusega nr 3 loeti esimene lugemine lõppenuks, parandusettepanekuid võib esitada kuni 14.11.2016 kell 09.00.

Finantsjuht Ellen Pärn andis informatsiooni eelarve täitmise kohta 2016. aasta III kvartalis.

Võeti vastu otsus nr 332 „Kose Raamatukogu Ravila haruraamatukogu tegevuse lõpetamine“.

Võeti vastu määrus nr 119 „Kose Vallavolikogu 16.05.2013 määruse nr 134 „Kose Raamatukogu põhimäärus“ muutmise“.

Toimu arutelu Kose valla koolivõrgu arengukava 2015-2022 üle, teemadeks Kose Spordikooli ümberkorraldamine ja Kose Avatud Noorte- ja Tugikeskuse loomine.

Võeti vastu otsus nr 333 „Kose Vallavolikogu 28.04.2016 otsuse nr 282 „Spordi töörühma moodustamine Kose Vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni juurde“ muutmise“.

Otsusega nr 334 „Kose Vallavolikogu esindaja valimine Kose Spordikooli hoolekogusse“ kinnitati salajase hääletuse tulemused, millega osutus valituks Janno Jõffert.

Määrusega nr 120 kinnitati „Kose valla koerte ja kasside pidamise eeskiri“.

Otsusega nr 335 „Kinnistu omandamine“ otsustati omandada vallale Võlle külas asuv Ahisilla Ravila tee L2.

Otsusega nr 336 „Kose vallale kuuluva kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega Elektrilevi OÜ kasuks“ otsustati tähtajatult koormata isikliku kasutusõigusega vallale kuuluv Kanavere-Hiie katastriüksus Kanavere külas.

Võeti vastu otsus nr 337 „Varalise kohustuse võtmine“, millega lubati vallavalitsusel algatada lihtmenetlusega riigihange „Bussi kasutusrendile võtmine“ ja sõlmida vastav hankeleping.

Võeti vastu otsused nr 338-341 „Vallavara võõrandamine enampakkumisel“, millega otsustati müüa suulise enampakkumise teel vallale kuuluvad Veehoidla tee 4, Kuivati ja Kütusehoidla kinnistud Ardu alevikus ning Oru külas asuv Ööbiku kinnistu.

Võeti vastu määrus nr 121 „Kose Vallavolikogu 19.01.2012 määruse nr 90 „Vallavalitsuse hallatavate asutuste töötajate koosseisu ja palgamäärade kinnitamine“ kehtetuks tunnistamine“.

Vastu võtmata jäi otsuse eelnõu „Varalise kohustuse võtmine“. Vallavanem Merle Pussak andis informatsiooni Kose Vallavalitsuse ja Pelletiküte AS-i vahel sõlmitud soojusenergia müügilepingu tingimuste muutmiseks toimunud läbirääkimiste kohta.

Üldinformatsioon: volikogu erakorraline istung toimub 10.11.2016 algusega kell 18.00 ja korraline istung 22.06.2016 kell 15.00 Kose Kultuurikeskuse väikeses saalis.

Täpsem ülevaade volikogus toimunud aruteludest ja hääletamisest koos vastuvõetud otsuste ning määrustega on kättesaadav valla kodulehelt kosevald.ee märksõna „volikogu/protokollid“ ja „volikogu/vastuvõetud/otsused/määrused“ alt.

Õpetajate päeva tähistati mõnusa kohvikuõhtuga

Kose valla õpetajatepäev tõi kokku paljud valla erinevate koolide, lasteaedade ja huvikoolide õpetajad.

Kose Kultuurikeskuse saalis oli 6. oktoobri õhtul õdus kohvikumeeleolu, sest Kose Vallavalitsus ja Kose Vallavolikogu õnnitlesid sel päeval kõiki koduvalla õpetajaid ja õpetajaabisid.

Vallavanem Merle Pussaku sõnavõttust saime teada, et Kose vallas on tervelt 316 õpetajat ning 22% vallaelanikest on nooremad kui 18 eluaastat – seega on õpetajatel tööd küll ja küll.

Merle Pussak rõhutas, et õpetajate töö on tänapäeval väga keeruline, eduühiskond on seadnud väga kõrged nõudmised nii õpetajatele kui ka nende õpilastele.

„Kuidas mõõta kooli ja õpetaja headust? Numbritest jääb siinkohal väheks. Loevad emotsioonid, loevad uskumused, väärtused ja maailmavaade, neid on aga väga raske mõõta. Hea õpetaja on isiklik, inimlik inimene... Mitte ainult

tark, hooliv ja õiglane, vaid sellele lisaks ka kordumatu ja naerusuine, alati vaimustumises maailma mitmekesisusest. Hea õpetaja usub õpilasi – ja head õpetajat usutakse,“ arutles vallavanem oma kõnes.

Valla poolt olid lilled ja tänu-meened paljudele staažikatele õpetajatele ning tervituslill kõigile neile, kes sel sügisel mõnes meie õppeasutuses tööd alustasid. Mõlemad, nii kaua tarkust jaganuid – pikimad tööstaažid ulatuvad lausa üle 40 aasta! – kui ka värskest tööle asunud on Kose vallas tegelikult päris palju.

Erilise tänu pälvis Kose Muusikakooli õpetaja Karin Sarapuu, kelle õpilased saavutasid möödunud kevadel akordionistide konkurssidel väga häid tulemusi.

Anne-Mari Alver

Vallavanem Merle Pussak õnnitleb Kose Gümnaasiumi algklasside õpetajat Ene Mitti 40. tööaasta täitumisel.

Ardu rahval oli 26. oktoobril jälle põhjust kokku tulla. Päevakeskuse sinises saalis võtsime vastu armastatud telesaatejuhi, kirjaniku, humoristi ja kalamehe Vladislav Koržetsi.

Huvitav ja humoorikas kohtumine

Alustuseks andis ta tõsise näo ja olekuga lühikese ülevaate oma eluloost ja loomingust. Mõne aja pärast nägime oma külalist sellisena, nagu oleme harjunud teda nägema: veidi iroonilisena ja humoorikalt viis ta meid mõttes läbi oma kireva elu.

Noorukieas huvitasid V.K. mitmed valdkonnad. Eelkõige lugemine, mille pärast sai koolist poppi pandud ja raamatukogus redutatud. Näitlemine, tegelemine kohalikus näiteringis „Noorus“ L. Rammo käe all (praegu ei kahetse, et näitlejaks ei hakanud, kuigi siiani armastab tähelepanu keskmes olla). Luuletajate seltskonnaga puutus V. K. varakult kokku ja on sellele žanrile tänaseni truuks jäänud. Hiljuti ilmus luulekogu „Laulud nii või naa.“ „Kokkamine hakkas mind huvitama siis, kui kõõgis ema käe all valmisid huvitavad ja maitsvad road ning mina olin alati ninapidi seal juures,“ jätkas V. K. vuntsi muheledes.

Kokandus ja kalastamine

Toidutegevmine on jäänud tänaseni meelistegevuseks ja selle teema tutvustamine on talle muutunud peaaegu nagu kõrvaltöök; jagades õpetussõnu TV, ajakirjade ja kirjanduse vahendusel ka teistele huvilistele. Samuti pakkus kokan-

dus hiljem poeg Kaarelile nii palju huvi, et ta jättis huvitava töö IT vallas, õppis ära toidumaailma nipid ja asutas kalarestorani „Kalambuur,“ kus tegutseb peakokana.

Kalastamine on olnud V. K. eluaegne hobi, tundmatud pole talle ka Paunküla järve ved. Hobist kasvas välja ajakiri Kalastaja, mida ta toimetab kuus aastat.

Ajakirjanduses töötamine pole Koržetsile sugugi võõras valdkond. Sügaval nõukaajal kirjutas ta Pikrile ja mujalegi päevakohaseid humoreske. Lausa silmnähtavalt elavnedes: „Pean seda eluperioodi kõige pöörasemaks, kus ei puudunud ka alkohol. Kolleeg H. Lehiste, kes kirjutas ajakirjale järjejuttu „Kodanik Männikese lood,“ pani mind sinna nimitegelase prototüübiks. Need lood on mul alles ja aegajalt olen ise sinna lisanud „Härra Männikese lood.“ Kunagi avaldan ka need.“

Erialalt hoopis matemaatika

Et V. K. on kõrghariduse omandanud matemaatikuna ja töötanud mõnda aega ülikooli kateedris üliõpilase juhendajana, ei oleks osanud üldse arvata. Sinna läks ta tol ajal täiesti proosalisel põhjusel – muidu oleks oodanud teda nõukogude armees.

„Kuna minu naljasoon muudkui

Kose raamatukogus käis Vladislav Koržetsiga kohtumas ka meie armas lastekirjanik Jaan Rannap.

paisus ja humoreske tuli aina juurde, siis ajakirja toimetaja Kalju Kasi moosimise peale läksin päriselt Pikrisse tööle; ei suutnud ikka kahte jumalat teenida,“ räägib V. K. kuulajatele.

Oma jälje on V. K. jätnud ka filmikunsti. Esimene kord, 15-aastasena, kui „Viini postmargi“ filmitrupp otsis üht osatäitjat näiteringidest. Edaspidi osales ta veel mõnes filmis episoodilistes osades: „Rohkem raha pärast, sest elu tahis elada.“ Samas tõi meie külaline

sealt mitmeid huvitavaid ja haledaljakaid juhtumeid.

Saadet „Osoon“ teeb V. K. juba kümme aastat. Siis muudeti muidu igavaks muutunud saate formaati ja saatetegijail oli meeskonda vaja ühte tuntud nägu. Praegu on see üks õnnestunumaid ja vaadatavamaid saateid üldse.

Lõpetuseks luges V. K. meile ette mõned luuletused oma vastilunud luulekogust. Jäime kohtumisõhtuga väga rahule. AITÄH!

Irene Tsirel

Väljaandmist korraldab: Läänetasandiku OÜ
Toimetaja: Anne-Mari Alver, 52 18 439
Kujundaja: Margus Leibak
Kaastöid ja reklaamisoove ootame aadressil:
kose.teataja@gmail.com

Valla raamatukogudes on olnud põnev ja üritusterohe sügis, kus huvitavaid ettevõtmisi on toimunud väga erinevatele lugejatele.

Üleriigilised raamatukogupäevad Kose valla raamatukogudes

Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldatud üleriigilisel ettelugemise võistlusel esindas seekord Kose valda Kose Gümnaasiumi 4A klassi õpilane Marta Saan, keda juhendas õpetaja Kristi Arusoo.

Marta luges katkendi J. Rannapi raamatust „Jefreitor Jõmm”. Marta esines väga südikalt maakondlikus voorus. Kose Gümnaasiumi direktor avaldas talle käskkirjaga kiitust, samuti tänas ka Kose raamatukogu oma tänukirja ja J. Rannapi raamatuga.

2015. aastal käis ettelugemise võistlusel Kose valda esindamas Ardu Kooli 4. klassi õpilane Ken Maikel Valdma, kelle juhendaja oli õpetaja T. Lööke.

20. oktoobril, ettelugemise päeval, lugesid meie valla raamatukoguhoidjad lasteaedades mudilastele uusi ja põnevaid raamatuid.

Raamatukogupäevadel toimus traditsiooniline tasuta raamatu laen Kose Raamatukogus. Omanikku vahetas üle 500 raamatu. Täname kõiki raamatute annetajaid, raamatukogu eriline tänu kirjastusele „Kentaur”, kes juba mitmendat aastat toob laadale uusi raamatuid.

Külas käis Vladislav Koržets

Tähtsündmuseks kujunes kindlasti kohtumine Vladislav Koržetsiga Ardu ja Kosel. Külaline jutustas oma tegemistest, ilmunud raamatutest ja paljust muustki. Osavõtjaid oli rohkesti, esitati hulgaliselt küsimusi, oli mõnus õhtu.

Raamatukogupäevadel on kujunenud traditsiooniks, et kutsutakse raamatukogutööd tegema kohalikud tuntud inimesed. Kose Vallavolikogu esimees Uno Silberg laenutas Ardu ja Habaja raamatukogus. Volikogu aseesimees Astrid Ojasoon tunnistas Kosel, et on unistanud lapsena raamatukoguhoidjaks saamisest. Haridus- ja

Marta Arusoo loeb ette Jaan Rannapi raamatut „Jefreitor Jõmm”.

kultuurikomisjoni esimees Sven Andresen tundis ennast suure hulga raamatute keskel väga hästi. Kose Gümnaasiumi direktor Martin Medar leidis aega, et tutvuda raamatukoguhoidja tööga ka väljaspool koolimaja. Ka kolleegid kooliraamatukoguhoidjad võtsid meie kutse rõõmsasti vastu ja tutvusid raamatukogutarkvaraga UR-RAM.

Veelkord täname kõiki, kes meie raamatukogudes raamatuid soovitasid ja laenutasid käsisid.

Kose valla raamatukogude jaoks raamatukogupäevad ei lõpe, vaid jätkuvad.

Näitus „Arbujate aabits”
Novembrikuus avasime Kose Kultuurikeskuses ja raamatukogus näituse „Arbujate aabits. Tsitaadid, raamatud, pühendused, fotod”.

Arbujate rühmitusse kuulusid Betti Alver, Bernard Kangro, Uku Masing, Kersti Merilaas, Mart Raud, August Sang, Heiti Talvik, Paul Viiding ja Ants Oras, kelle koostatud kahe erineva kujundusega põlvkondlik luuleantoloogia „Arbujad: Valimik uusimat Eesti lüürikat” ilmus kevadel 1938.

Näituse koostaja Vallo Kepp (6.12.1950) on kümnekonna kir-

jandusliku isikuloolise dokumentaalfilmi autor, kes on koostanud ka neli temaatilist luuleantoloogiat. Ta on kirjutanud stsenaariume ETV-le, ees- ja järelsõnu raamatutele ja luulest kokku pannud „Keskööprogramme” Eesti Raadios. Vallo Kepp on teinud arbujatest järgmised filmid:

„Üks pilk Betti Alverile”, stsenarist Paul-Eerik Rummo, „Eesti Telefilm”, 1988;

„Mälestus sinistes kildudes. Bernard Kangro”, stsenaristid Vallo Kepp ja Toivo Kuldsepp, „Eesti Telefilm”, 1992;

„Uku Masingu maastikud”, filmiriloogia stsenaristid Mikko Sarv (idee autor) ja Vallo Kepp, „Estinifilm”, 2000–2009, Riigi Kultuuripreemia, 2010.

Näitus arbujatest on aabitsaharjutus kavandatavale filmile. Selle kujundaja Kertu Sillaste on kirjutanud lasteraamatuid ning illustreerinud ja kujundanud paljude teiste autorite teoseid.

Näitus valmis koostöös ERR muuseumiga.

Vallo Kepp pidas Kose Kultuurikeskuses loengu arbujatest Kose Gümnaasiumi 10. klassi õpilastele ja kirjandushuvilistele.

Kirjanike tuur jõudis ka Kose raamatukogu lugejate juurde. 9. novembril oli võimalus kohtuda J. Kronbergi, O. Remsu ja K.-M. Olbriga. Vesteldi eesti reisikirjandusest

Eesti kirjanikke vahendab raamatukogudesse Rahvusraamatukogu ja Kirjanike Liit

Valla raamatukogudes toimuvatest üritustest ja lahtiolekuaegadest saavad meie kasutajad teavet raamatukogu kodulehelt www.rmtk.ee

Kuu viimane tööpäev on suletud sisetöödeks ja asjaajamiseks. Kohtume raamatukogus!

Sirje Bärge

Kose Vallavalitsus kuulutab välja Kose valla aukodaniku ja teeneteplaatide esitamise

Ettepanekuid aukodaniku nimetuse ja teeneteplaatide väljaandmise kohta võivad teha kõik juriidilised ja füüsilised isikud. Kose valla teeneteplaat omistatakse füüsilisele ja/või juriidilisele isikule auavaldusena Kose valla osutatud väljapaistvate teenete eest. Avaldus ettepanekutega peab sisaldama isiku andmeid ning põhjendust. Kose valla tunnustuse avaldamise kord on leitav Kose valla kodulehelt rubriigist „Kultuur ja sport”/Õigusaktid. Samas on leitav avaldusevorm tunnustuse avaldamiseks. Aukodaniku ja teeneteplaadi kandidaadid palume esitada Kose Vallavalitsusele aadressil Hariduse tn 1, Kose alevik või e-postile vald@kose.ee hiljemalt 2. jaanuariks 2017.

Kose Vallavalitsus kuulutab välja konkursi vallasöbralikumate ettevõtete kandidaatide leidmiseks

Vallasöbralikuma ettevõtte nimetus antakse Kose vallas tegutsevatele, jätusuutlikule ettevõttele või Kose vallas asuvale allüksusele, kes on andnud oma pikaajalise tegutsemisega Kose vallas tööd Kose valla elanikele ning on mitmeti toetanud Kose valda tema ettevõtmistes.

Vallasöbralikuma ettevõtte tunnustus omistatakse kahes kategoorias: Väikeettevõtte (kuni 15 töötajat) Suurettevõtte (15 ja enam töötajat)

Põhjendatud vabas vormis ettepanekuid vallasöbralikuma ettevõtte tunnustuse omistamise kohta võivad teha kõik juriidilised ja füüsilised isikud, Kose vallavalitsus, Kose Vallavolikogu ja komisjonid.

Kose valla vallasöbralikuma ettevõtte tunnustuse avaldamise kord on leitav Kose valla kodulehelt rubriigist „Kultuur ja sport”/Õigusaktid.

Vallasöbralikuma ettevõtte kandidaadid palume esitada Kose Vallavalitsusele aadressil Hariduse tn 1, Kose 75101 või e-postile vald@kose.ee hiljemalt 2. jaanuariks 2017

Kose Vallavalitsus kuulutab välja projekti ja tegevustoetuste konkursi vabaihendustele ja seltsingutele

Taotluste esitamise tähtaeg on 1. jaanuar 2017. Projekti- ja tegevustoetuse andmise tingimused ja kord koos vajalike lisadega on leitavad Kose valla kodulehelt: www.kosevald.ee/kultuur_ja_sport/ eelnõud/vabaihendused ja seltsingud. Samast on leitavad Kose Vallavalitsuse poolt kehtestatud hindamiskriteeriumid taotluste hindamiseks.

NB! Palun kõigil, kes said projekti- või tegevustoetuseks raha 2016. aasta rahalistest vahenditest ja kes soovivad raha taotleda ka 2017. aastal, esitada 2016. aasta kohta toetuse kasutamise aruanne hiljemalt 1. jaanuariks 2017.

Lusikapidu Ardu

Kolletamispäeval, 15. oktoobril, toimus lusikapidu imekaunis ja hubases Ardu Lasteaia saalis. Kutse peol osalemiseks said 12 väikest tüdrukut ja 12 väikest poissi.

Pidulisi tervitasid lasteaia direktor Tiina Suvi, volikogu aseesimees Astrid Ojasoon ja vallavanem Merle Pussak.

Väike muusikaline tervitus kõlas lasteaialaste esituses, keda juhendas muusikaõpetaja Sirve Männamaa.

Väikestele ilmakodanikele kingiti valla vapiga kaunistatud hõbelusikas, millele graveeritud lapse nimi ja sünnikuupäev, õnnitluskaart ja raamat „Pisike puu”. Toimus ühispidistamine ja seejärel jätkus pidu kaunit kaetud kohvilauas.

Aitäh kõigile peol osalejatele ja Ardu lasteaia tublidele töötajatele, kes aitasid lusikapeo korraldada!

Kose Vallavalitsus

KOSE VALLA

NOORTEKESKUSED

 KUTSUVAAD ISADEPÄEVA PUHUL

 KÕIKI LAPSEVANEMAIK

 AVATUD USTE PÄEVALE

 OMA LÄHIMASSE NOORTEKESKUSESSE

 (Kose NK, Oru NK, Kose-Uuemõisa NK, Ravila NK, Palvere NT)

 ERITI OOTAME ISASIDI!

 UKSED KÕIKIDELE AVATUD

 11. NOVEMBRIL KELL 16.00 - 20.00

 Täpsemat infot sel päeval toimuva kohta

 vaata FB lehtedelt vastavalt

 noortekeskusele

OOTAME VÄGA!

160 lemmiklooma said kiibi

Kose Vallavolikogu kinnitas 20.10.2016 oma otsusega uue koerte ja kasside pidamise eeskirja.

Eeskiri hakkab kehtima alates 15.11.2016. Uue nõudena tahaks juhtida vallaelanike tähelepanu just koerte ja kasside märgistamise kohustuslikkusele. Alates uuest aastast peavad kõik valla koerad ja kassid olema märgistatud kas tätoveeringu, mõne muu püsiva märgistuse või kiibiga.

Kõige kindlam oleks kasutada just kiibistamist, kus väike riisitera suurune kiip paigaldatakse süstlaga looma naha alla. Igal kiibil on oma kindel numbrikombinatsioon, mis kantakse lemmikloomaregistrisse juba koos loomaoma-

niku andmetega. Seega juhul kui loom peaks kaduma minema ja leitakse teiste isikute poolt, on kerge kontrollida, kes on omanik ja kiirelt loom koju tagasi toimetada.

Et vallarahvale vastu tulla, korraldas vallavalitsus ka 1. oktoobril koerte ja kasside tasuta kiibistamise. Kui üleskutsele anda teada soovist oma loom kiibida, teatas esmalt ainult 25 inimest, ei osanud keegi arvata, et lisaks sotsiaalmeedias tehtud üleskutsele lisandub tegelikult väga suur hulk loomi. Rõõm oli näha, et rahvas hoolib oma perelemmikute ning võttis aktiivselt osa valla poolt pakutavast võimalusest.

Rahvast ja loomi oli lausa nii palju, et vahepeal said otsa kiibid ja hetkeks tundus asi lootusetu,

siis aga aitasid meid uute kiipidega kiiresti hädast välja Jüri Loomakliinik ja dr Helena Trus. Siinkohal ka valla tänusõnad abikäe osutamise eest. Kokku sai tol päeval kiibistatud lausa 160 koera ja kassi. Selle suure ning pingelise töö eest tänab vald Kose Loomakliiniku loomaarsti Priit Koppelit.

Loomaomanikud, kes tol päeval kiibistama ei jõudnud, saavad seda endiselt teha loomaarsti juures, lastes paigaldada kiip (aga kahjuks enam mitte tasuta) ning siis kas kandes ise läbi portaali lr.ee see registrisse või informeerides asjast valla järelevalvespetsialisti, kes teeb kande esimesel võimalusel ära.

Piret Lööke
järelevalvespetsialist

Festival tõi lavale 100 näitlejat

Traditsiooniline Harjumaa Harrastusteatri Festival 2016 toimus sel aastal teist korda Kose vallas, Kose Kultuurikeskuses 29.-30.10.

Sündmus oli taas kahepäevane, kus harrastusteatrid üle Harjumaa esitasid kahe päeva jooksul kaheksa etendust erinevatel truppidel. Etendused toimusid kahes saalis.

Teatrite esituses sai vaadata erinevaid žanre: draamat, komöödiat ning muusikali. Kolmeliikmeline žürii hindas etendusi ning andis ka teatritele tagasisidet. Kahe päeva jooksul käis majast läbi 100 näitlejat ning suur hulk pealtvaatajaid. Tore, et meie vallas leidub inimesi, kes armastavad teatrit ning on valmis vaata-

ma etendusi laupäeva hommikust pühapäeva õhtuni.

Žüriisse kuulusid näitle ja lavastaja Ivo Eensalu, dramaturg-lavastaja Mehis Pihla ning Harrastusteatri Liidu tegevjuht Kristiina Oomer. Žürii tööle aitasid kaasa Kose Gümnaasiumi direktor Martin Medar ning eesti keele ja kirjanduse õpetaja Ave Oja.

Festivali õnnestumisele aitasid kaasa kultuurikeskuse administraatorid Kersti Vaab, Maila Rebane, heli- ja valgustehnikud Asko Mander, Riivo Niine, Henry Kari,

ja õhtujuht Margus Suumann.

Auhindade ja meenetega aitasid Eelika Keraamika ja Nurme Seep. Üritust toetasid Kohvik EHE, Kose Konsum, Kose Söökla, Oxforell, Trahter Tareke, Harjumaa Omavalitsuste liit, Eesti Kultuurkapitali maakondlik ekspertgrupp ja Kose vald.

Täna kõiki, kes festivalil osalesid ning nõu ja jõuga üritusele kaasa aitasid!

Kerli Sild
Kose Kultuurikeskuse juhtaja

Kose Kultuurikeskuse näite-seltsing saab tükis „Krahv Manteuffeli kirjavara“ hakkama nii draama kui ka regilauluga.

1. FESTIVALI LAUREAAT TAMMSAARE TEATER

"Sekstett"

2. FESTIVALI LAUREAAT KUUSALURAHVA TEATER

"Teise mehe pea"

3. FESTIVALI LAUREAAT VIIMSI MUUSIKALITEATER

"Perekond Addams"

4. KAASAEGSE SOTSIAALSE MATERJALI VALIKU JA LAVALE TOOMISE EEST

JÕELÄHTME LAVAGRUPP

"Ülo, Alo ja õlu"

5. KOHALIKU KULTUURILOO ELUSTAMISE JA LAVALE TOOMISE EEST

KOSE KULTUURIKESKUSE NÄITERING

"Krahv Manteuffeli kirjavara"

6. ELULÄHEDASTE KARAKTERITE LOOMISE JA ANSAMBLIMÄNGU EEST

SAUE VALLA MÄNGUTEATER

"Pila-Petri testament"

7. EKSPRESSIIVSETE KARAKTERITE LOOMISE JA JULGE TANTSU

EEST

NEEME TEATER

"Viis väikest pakikest"

8. LUTSULIKU MÄNGUVÕTME TABAMISE EEST

PADISERAHVA TEATER

"Pärijad"

9. PARIM NAINÄITLEJA

VIIMSI MUUSIKALITEATER

Karola Tarvid

10. PARIM MEESNÄITLEJA

JÕELÄHTME LAVAGRUPP

Tiit Tammesson

KÕIK MEESTEST

Miro Gavran
Lavastaja Eero Spiit

VANA BASKINI TEATER

23. november 19.00
Kose Kultuurikeskus

Piletid müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja kohapeal.

**Tarvo Krall,
Raivo Mets,
Janek Sarapson**

KODUSTE LASTE JÕULUPIDU TOIMUB 13. DETSEMBRIL KL 17.00
KOSE KULTUURIKESKUSE TANTSUSAALIS.

KAVAS „KEHRA NUKU“ ETENDUS „KOLM SOOVI“
KÜLLA TULEB PÄKAPIKK

PEOPLE ON OODATUD KÕIK KODUSED LAPSED, KES ON VANEMAD VÕI
SAANUD 1-AASTASEKS SEISUGA 31.12.2015.

27. novembril kell 18.00 Advendiküünla süütamine Kose kirikus ja Jõulurahu väljakuulutamine alevi keskväljakul.

TERE TULEMAST KOSE VALDA NII PÄRISELUS KUI KA FACEBOOKIS!

Kuidas vallaudised liiguvad? Omavahelises vestluses? Kindlasti! Vallavalitsuse veebilehel? Ikka! Kose Teataja veergudel? Iga kuu esimese täisnädala neljapäeval!

Lisaks sellele on nüüd Kose valla ka oma Facebooki-leht! Palume lahkesti läbi astuda, arvamust avaldada, pilte ja uudiseid saata. Jagamine on teretulnud!

Kohvik kui kogukonna liitja

Suvel toimub Kose valla kohvikutepäev Kõue külates – Triigist Aelani, Nutust Kukepalani.

Kujutlegem ette romantilist ja õdusat sooja suveõhtut sõprade ja perega. Lõhnas aias on siristamas ritsikad ja pikk laud on kaetud parimate omatehtud roogadega. Selline unistus võib olla paljudel, kuid puudub ideaalne koht või võimalus selle teostamiseks. Samuti on inimesi, kes sooviksid olla kasvõi ühe päeva oma elust isikliku unistuste kohviku pidaja. Nende kõigi suureks heameeleks on agarad Eesti inimesed juba 10 aastat juurutanud kohvikutepäeva traditsiooni, mis vähemalt üheks päevaks aastas liidab kogukonna ja toob koduaedadesse palju elevust.

Kohvikutepäev eksporditartikliks?

Ühepäevakohvikute sünnilinnas Kärdlas on 10 aastat kestnud traditsioon tänaseks muutunud festivaliks ning korraldajad unistavad kohvikutepäeva kasutamisest eksporditartiklina. Tunnistust korraldajate jätkuvalt entusiasmist ja külastajate huvist annab ka fakt, et 2016. aastal toimus üle Eesti juba üle 40 kohvikutepäeva, sealjuures esmakordselt ka Kose vallas, Oru ümbruses. Niisugune hoogne areng on kindel märk, et inimesed igatsevad autentseid paiku, ehedat kogukonnaelu ja vahetut suhtlust.

Garanteerimaks, et latt oleks nii turvalisuse kui ka usaldusväärsuse mõttes kõrgel ning korraldajad oleksid samas infoväljas, toimus 27. oktoobril Jänedal Maamajanduse Infokeskuses kogemuste vahetamise seminar, kus nii algajad kui ka pikaajaliste kogemustega organiseerijad uusi ja kasulikke nippe vahetasid. Tähelepanu pöörati näiteks teeninduse kvaliteedi ja toiduohutuse tõstmisele, samuti omapära rõhutamisele ja rahastusvõimalustele. Mõtiskleti selle üle, milliseks see traditsioon muutuda võiks, peaks või saaks ja et sel oleks elujõudu kesta veel kümneid aastaid.

Sel aastal Kõue külates

2017. aasta juuli viimasel laupäeval toimub Kose valla

Jänedal Maamajanduse Infokeskuses (vasakult) tulevased kohvikutepäeva korraldajad Kadri Männisal, Helen Kari ning Kose valla kultuurinõunik Margit Eerik.

Il kohvikutepäev Kõue külates (Triigist Aelani, Nutust Kukepalani).

Praeguse Kose valla lõunapoolseim nurk on aastasadu olnud logistiliselt hädavajalike soosildade ja taliteede ristumise ala, kus kõrtsid kui eluliselt tähtsad peatuspunktid olulisi rolli mänginud.

Järgmisel suvel taas elustama Kõue kõrtsikultuuri modernses ja romantilises võtmes, et nii oma valla elanikud kui ka teised huvilised saaksid näha selle kandi ürgset loodust, imeilusaid teeäärseid ja salajasi korda tehtud talukohti ja seeläbi leida oma koduvallas midagi uut ja uhkust tekitavat. Juba praegu, korraldamise algfaasis, võib kinnitada, et sarnaselt eelmisele on tulemas kordumatu energia ja isikupärase käekirjaga üritus. Kui Sina, hea Kõue küla elanik, soovid avada kohviku oma aias või lihtsalt rohkem infot, siis võta julgelt ühendust! Loo me koos midagi toredat!

Kuna traditsiooni hoidmiseks on vajalik teatav järjepidevus, ootame järgnevat aastat kohvikutepäeva korraldamise huvilisi endast teada andma. Tegemist võib olla nii sõprus- või naabruskonna kui ka organisatsiooniga, kes tunneb, et järgnevatel aastatel võiks Kose valla kohvikutepäev toimuda just tema kodukandis. Kui on võimalus ja soov panustada muul moel või sponsorina, palume oma mõtetest teada anda aadressil kosekohvikud@gmail.com.

Helen Kari
MTÜ Siin Me Oleme

Kose vallas tegutsevad Eesti kiireimad ringraja külgvankrimehed Eero Pärm ja Mairon Meius lõpetasid Eneos Eesti meistrivõistluste viimase etapi võidukalt, tagades sellega endale neljandat aastat järjest Eesti meistritiitli.

Korvimehed lõpetasid meistrisarja võidukalt

2016.aastal osaleti lisaks Eesti meistrisarjale veel Soome meistrivõistlustel.

Soome meistrivõistlustel jääd neljandaks, kuigi eesmärgiks võeti mõlema sarja võitmine.

Hooaega kokkuvõttes ütlevad mehed, et nii palju ebaõnne pole me varem kohanud.

Esimesel etapil lõhkusime rajalt väljasõiduga kondli ning üks sõit läks seetõttu aia taha.

Pärnus treeningutel lagunes kepsu poldi purunemise tagajärjel mootor ja vahele jäi kaks etappi Soomes. Inglismaalt toodud asendusmootor kestis kolm võidusõitu ja lagunes taaskord kepsu probleemi tõttu. Viimased sõidud tehti osaliselt laenatud mootoriga. Soome MV viimane etapp jäi ära rajale sattunud õli pärast, mida sadanud vihm laiali kandis ja muutis sõitmise eluohlikuks. Seetõttu läksid kaduma hinnalised punktid ja medal „soomekatal“ saamata.

Maailma meistrivõistlustele sel hooajal ei mindud, sest talvine tehnika korrasastamine võttis suure osa rahalistest vahenditest.

Uueks hooajaks on mootorraspordi katusorganisatsioon FIM võtnud nõuks muuta ringraja külgvankrite mootorite tehnilisi

tingimusi ja Maailma Meistrivõistlustel jagatakse tiitleid 600 kuupsentimeetrise mootoriga tsiklile endise 1000 kuupsentimeetri asemel. Nagu mehed ütlevad, ollakse praegu kahe valiku vahel. Jätkata 1000 kuupsentimeetrise mootoriga panustades rahvuslikes klassides osalemisele

(Eesti, Soome, Saksamaa). Teine võimalus on alustada 600 kuupsentimeetrise mootoriga, mis tähendab põhjalikke ümberehitusi. Soov on siiski jätkata maailmas, kus konkurents on tihedam kui lähiriikides.

KT

Käesolevaga soovime tänada oma häid toetajaid Kose vallas:
Kose vald
Puruvana OÜ
KU Mell
Nebori OÜ
Glasner Grupp OÜ
Ravila Rautatööd OÜ
Ago Veod OÜ
Roklin Ehitus OÜ
H.Tomson Transport OÜ

Rõõsal toimus järjekordne rattavõistlus 7 JÄRVE MAASTIKUKROSS

Kose mees Valdek Venno möödumas valitsevast Euroopa meistrist Peeter Pruisist.

8. oktoobril 2016 a. toimus meie sügisene rattahooaja lõppüritus 7 JÄRVE MAASTIKUKROSS. See võistlus on suunatud eelkõige ratakubidele ja toimub meeskonnavõistlus, kus igas meeskonnas peab sõitma kolm liiget. Võistlejad, kellel meeskonda ei olnud, said osaleda individuaalravestuses. Võistlusrada oli väga tehniline ja raske, mida iseloomustasid ilusad metsajärvad, juurikased singlid, teravad tõusunukid ja tehnilised laskumised.

Osa võttis 18 meeskonda, 1 naiskond ja 13 individuaalvõistlejat, kelle seas rattamaratoni tänavuse aasta Euroopa meister Peeter Pruis ja rattamaratoni selle aasta Eesti meister Peeter Tarvis.

Võistluse võitis Veloplus Torq ProTeam – AT (Joonas Maanurm, Kaspar Neemesto, Henno Puu), II koht: Kulgur Team (Indrek Epper, Emeri Lepp, Marko Sigus) ja III koht: AMPS Extreme (Tarmo Neemela, Henri Kaasik-Aaslav, Helmet Tamkõrv). Meie poisid seekord medalikohtadele ei sõitnud, kuid tublid olid nad küll. Kose AMK ct I võistkond (Tõnis Kristal, Hannes Kägu, Indrek Ester) saavutas kaheksanda koha ja

Kose AMK ct 2 võistkond (Valdek Venno, Marek Maasikmets, Remo Raudsepp) said tubli kaheiteiskümnenda koha.

Naiste arvestuses võistles Sportlove naiskond koosseisus: Liisa Vatter, Janne Jõgi ja Eve Hõbemets. Naised olid väga tublid ja läbi seikluste jõudsid nad lõpuni ajaga: 3 tundi 39 minutit ja 56 sekundit. Distantsi läbimise aeg näitab, et tegu oli tõeliselt raske rajaga.

Individuaalravestuses võitis Erki Kuk, kes sõitis juba esimesel ringil oma konkurentidelt eest. Teise koha sai Meelis Rebane ning kolmas oli Kalle Takel.

Võistluse protokolliga saab tutvuda järgmisel veebilehel: <http://www.sportlove.ee/7-jarve-maastikukross-2016>

Spordiklubid Kose AMK ct ja Sportlove tänavad kõiki kes aitasid meie rattavõistlust läbi viia. Eriline tänu korraldamise eest läheb seekord järgnevatele abistajatele: Kose vald, Männiaru Puhkekeskus, Bo:Ka Pubi, Viking Motors, Enervit, Eesti Pagar, Dunker Estonia, RMK ja Keskkonnaamet.

Andrus Danilov

Naiskodukaitsjad osalesid võistlusmatkal

8. oktoobril toimus kaheksandat korda Naiskodukaitsja Harju ringkonna võistlusmatk „Tule sügist otsima!“

Eelmisel aastal võisteldi Kose vallas, 2016. aasta kui merekultuuriaasta võistluspaigaks oli valitud merega piirnev Juminda poolsaar.

Hommikul õue vaadates polnud kahtlustki, et sügis on käes – ilm oli aastaajale vastavalt sombune ja tuuline, töötades päeva peale vihma. Laskmata end sellest heidutada, asusid vapralt starti naiskodukaitsjate ja kodutütarde jalgrattavõistkonnad.

Retkel kulusid marjaks topograafilised oskused – etteantud koordinaatide järgi tuli leida viis kontrollpunkti. Lisaks sportlikule liikumisele said võistlejad imetleda kaunist loodust, tormivahust merd ja hoolitsitud rannakülasid.

Militaarset minevikku meenutasid endise piiritsooni tähised ja mälestusmärk maailma ohvriterohkeimas merelahingus hukkunutele – 1941. aasta 28.-29.augustil uppus Juminda miinilahingutes 64 sõja- ja reisilaeva (nende hulgas 18 Eesti laeva), hukkunu oli 28 000 (viimastele andmetele tuginedes). Pääsenute hulgas oli laulja Georg Ots, kes hea ujujana suutis end kaheksa tundi vee peal hoida.

Võistlusmatka kontrollpunktides tuli täita erinevaid ülesandeid, mis nõudsid kiirust, osavust ning koostööd. Hinnati järgmisi sooritusi: täpsusvisked palliga, „vihmaveerenni puhastamine“, tangrami lahendamise ja takistusraja läbimine jalgratastel. Raskeimaks pähklik oli ülesanne, kus viie minuti jooksul tuli kirja panna võimalikult palju valitsuse koosseisu kuuluvaid Eesti ministreid koos nende valitsemisajaga.

Kogu matka vältel valitses võistlejate vahel sõbralik ja toetav õhkkond. Finišis ootas lõpetajaid kuum tee ja supp.

Seekordne esikoht läks Kose jaoskonnale, kes on osalenud kõikidel sügismatkadel, mitmel neist kahe võistkonnaga. 15 ministrist suutis Kose võistkond nimetada 12, parim aeg tuli takistusraja läbimisel, rattakilomeetreid säästis hea kaardilugemisoskus.

Täname korraldajaid, kokkasid ja kaasvõistlejaid imetoreda päeva eest!

Diana Mihkelsoo

Ardu õpilased käisid judovõistlusel

16. oktoobril toimus Lagedi Koolimajas Mikata Sügisturniir judos, kus Ardu Põhikooli ja lasteaia õpilased häid tulemusi said.

Ardust oli võistlemas kooli treeningrühmast Greti Ülejõe, kes esindas meie klubi väga tubli. Lasteaia treeningrühmast oli turniiril aga tervelt kolm noort judokat. Emilia Roht saavutas esimese koha oma vanuseklassis. Aleksander Alver saavutas tubli teise koha oma vanuseklassis. Lisaks osales ka Markus Horret Eno, kes alles alustas judotreeningute ja ning saavutas võidu iseenda võistlushirmu üle.

Rain Maltsev
treener

NIMELISE PINGI AVAMINE

KOSE VALLA AUKODANIKULE

JA KULTUURIELU EDENDAJALE

AIME BAHOVSKILE

Laupäeval 26.novembril kell 15.00

KOSE KULTUURIKESKUSE EES

OLETE OODATUD!

Kose tüdrukud teevad trenni ja vallutavad lavasid

Tantsuklubi Mustad Kassid alustas sellel sügisel oma kolmandat hooaega, tegemist on tantsuklubiga, kus viljeletakse erinevaid kaasaegseid tantsustiile.

Klubis segatakse paljusid stiile omavahel, hip-hop-ist contemporary'ni. (hip-hop, tänavatants, show, vogue, kaasaegne tants, contemporary jpm). Tantsuklubi loojaks on treener Marlen Peeba, kes on nii koreograaf kui ka karatetreener. Mitmekülgne baas kajastab ka tantsudes ning loomingu.

Tantsuklubi Mustad Kassid alustas alates sellest sügisest trennide andmist Tallinnale ka Kosel. Kosel tegutseb kaks gruppi, nooremad (8-12.a) ja vanemad (13-18.a ja vanemad). Trenne viiakse läbi Kose gümnaasiumi peeglisalis. Trennid on suunatud nii kohalikele kui ka ümberkaudsetele noortele, kes tahavad tantsida ning trenni teha, esineda, osaleda

erinevatel tantsualastel festivalidel, laagrites, worksoppides ja võistlustel ning seal hulgas ka festivalil Koolitants. Selleks on loodud spetsiaalne kava ning see tuleb esitamisele Tallinna samaealiste gruppiga ühisprojektina.

Igaüks leiab oma eesmärgi

Loomulikult võib trennis käia ka niisama enda lõbuks ning esinemesed, laagrid ja võistlused ei ole kohustuslikud. Igaüks leiab oma eesmärgi, miks ta trennis käib ning mis just talle selle juures rõõmu valmistab. Idee oli avada ka täiskasvanute grupp, kuhu on oodatud igas vanuses täiskasvanud, kes tahaksid nautida tantsimist ning kellele on samuti avatud soovi

korral kõik võimalused, esinemist-festivalideni jpm.

Kose grupid on tegutsenud tantsuklubi Mustad Kassid nime all vähem kui kaks kuud, aga juba on jõutud ka esimesel esinemisel ära käia, selleks oli mess „Ilu sõnum 2016“, kus nooremate grupp astus üles ühe kavaga ning vanem vanuserühm kahe uue kavaga. Sealhulgas esinesid ka Tallinna tantsugrupid. Etteasted filmiti ka üles ning neid saab peagi interneti lehtedel ka vaadata ja nautida. Esinemine läks edukalt ning rõõm ja energia, mis sellest tuli, oli väga motiveeriv nii tantsijate enda kui ka treeneri jaoks. On plaanis üles filmida ka spetsiaalseid tantsuvideosid ning korraldada kogu tantsuklubiga fotosessioone, kus ka-

Kose noorem vanusegrupp (8-12.a), tantsuga „Rihanna“ (kõige noorem on tegelikult 5-ne pesamuna)

Kose vanem vanusegrupp (13-18+) tantsuga „Reckless youth“

justub looming ning tantsupoosid koos endas kanduva sõnumiga, mida soovitakse eneseväljenduse kaudu edasi anda.

Kõik on oodatud

Trenni on oodatud kõik tantsuhuvilised, hoolimata selles, kas on sügis, talv, aasta lõpp või algus. Igal ajal on tantsuklubi ukseid avatud uutele huvilistele ja tants fännidele. Ka neile, kes enne tantsinud pole või lihtsalt pole olnud julgust

trenni minna. Julgesti võib tulla proovima ja vaatama, kuidas meeldib ning soovi korral liituda meie klubiga ja saada osa kõigest sellest lahedast, millega me tegeleme ja mis meid eesootamas on.

Järgmine suurem etteaste leiab aset 20. novembril, Tallinna Raeoja platsi Jõuluturul, kus astume üles nii praeguste kui ka uute kavade ja jääme kõiki ootama meile kaasa elama ja muidugi ka lii-

tuma meiega, et ka ise tulevastel esinemistel üles astuda ja tunda seda head energiat, mida tantsimine annab. Tantsimine on tõeliselt vabastav kogemus ning see avab hinge, et ennast ikka ja jälle leida ning olla vaba ja õnnelik just sellena, kes oled.

Marlen Peeba

treener

Juba paar nädalat olin ärevusega oodanud 14. oktoobrit, et minna Oru lasteaeda Mesimumm, kus toimus vanavanemate päev.

Vanavanemad kutsuti külla

Nii me sellel päikeselisel sügis-päeval suuna abikaasaga Tallinnast välja Oru poole võtsimegi. Küllastasime esimest korda lasteaeda, mis asub väljaspool pealinna ja saime nii toredate kogemuse osaliseks. Armas väike hoone lausa kutsus tutvuma. Meie lapselaps käib Öiekese rühmas, kus on ka lasteaia pisemaid lapsi. Sverre on kõige vanem ja saab olla teistele lastele suurema venna eest, mille rolli tuleb tal ka kodus kohekohe täitma asuda.

Rühma õpetajad Getter ja Marju jätsid väga positiivse mulje – noored ja hakkajad, kes tahavad ning jaksavad lastele erinevate tegevuste näol piisavalt põnevust pakkuda. Pärast külaliste tutvustusringi said kõik koos lastelastega sügisandidest kunstiteoseid looma asuda. Värvikirevad lehehunnikud, puuseened ja tõrud pakkusid rõõmu nii lastele kui ka suurematele meisterdajatele.

Saalis toimus kontsert, kus lisaks teistele rühmadele esinesid ka Öiekese lapsed. Oh seda üllatust! Ise alles nii väikesed, aga juba pooleteise kuuga saanud selgeks tamburiinimängu ja kogunud esinemisjulgustki. Eriti vahvad olid noored "õhtujuhid" Katriin ja Rain Thomas, kes tegid väga head tööd.

Kui laulud otsa said, valgus saalitäis õnnelikke nägusid rühmadesse tagasi, kuhu olid imevael tekkinud lauakesed hea ja paremaga. Öiekese rühma tublid askeladajad olid hommikul valmistatud metsmaasikatega rikastatud

muffineid, mis maitsesid sooja niieõietee suurepäraselt! Olen ise pärit Abja-Paluoja ja nii tore oli kohtuda lausa kahe inimesega samast kandist. Eesti on ikka nii väike! Mängulusti jätkus kaue-maks ja ei olekski tahtnud lahkuda. Kodu poole sõites jätkus ka abikaasal häid sõnu mõnusalt

veedetud õhtu kohta. Eriti hästi jäi meelde lastega kastanimunade ning silikeste meisterdamine ning mahlast "Kuldrenetid", mida koogikeste kõrvale pakuti.

Naima Toomsalu

Sverre vanaema

♥♥ **Viljandi Laste- ja Noorteteater REKY** ♥♥
esitleb
Astrid Lindgreni näidend
PIPI PIKKSUKK
Lavale seadnud tädi KADRI Nimiosas LORETA SOOSAAR liikumised seadnud tädi ULRICA

ISADEPÄEVA PEREPÄEV 12. NOVEMBRIL
KOSE KULTUURIKESKUSES!

- KELL 11.00-11.45 sportlikud mängud peredele kultuurikeskuse võimlas
- KELL 12.00 pidulik kontsert „Laulud isale“, esinevad Kose valla emad ja lapsed. Tiitli „KOSE VALLA AASTA ISA“ üleandmine
- KELL 13.00 lasteteater „Reky“ kogupereetendus „PIPI PIKKSUKK“ Osalemine tasuta!
- Avatud kohvik „EME“

Korraldavad Kose Vallovalitsus ja Kose Kultuurikeskus

ESITENDUS 10. märts 2016
Osades Krete Paldra, Maril Tammemäe, Markus Järvasoo, Mairo Seira, Urko Tolberg, Kadri Paldra, Tauno Paulus
Teatri 33hooaeg www.reky.ee Telefon 5140046

2x Sirje Lepik

Erasmus+ koostööprojekt „Jätkusuutlik keskkond tuleviku Euroopas“

Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kooli kaks rühma ja neli klassi osalevad 2016-2019 rahvusvahelises Euroopa Liidu poolt rahastatud koolidevahelises koostööprojekti.

Projekti eesmärk on siduda haridusasutusi Euroopa erinevates riikides läbi mitmesuguste tegevuste. Lapsed/õpilased saavad teada ümbritseva keskkonna säilitamisest, taas- ja uuskasutusest, õppides ja töötades koos eakaaslastega kümnest erinevast Euroopa riigist.

Projekti peakoordinaator on Birchen Coppice'i Algkool Suurbritannias.

Ettevalmistustega alustasime juba septembris, mil valisime projekti maskoti. Nii jõudis meie lasteaed-kooli öökull Oskar, kes hakkab kaasas käima kohtumistel ja pajatama lastele nähtust-kuuldust oma blogis.

10.-13. oktoobri toimus esimene töökoosolek Kose-Uuemõisa Lasteaed-Koolis. Kohal oli 35 projektipartnerit kümnest erinevast riigist.

Tutvumiskoostööd kõigi külalistega aitasid läbi viia meie õpetajad ja Kapaku tantsijad, kes tutvustasid Eesti rahvatantsu ja mängu.

Külalised kohtusid õpilaste ja lasteaialastega, tutvustati oma maade maskotte ja külakostiks oli iga kool valmistanud „Kultuurikarbi“, mis sisaldas vastava maa õpilaste tehtud meeneid.

Nelja päeva jooksul arutati üksikasjalikult läbi esimesel poolaastal läbiviidavad tegevused ja mitmed muud projektiga seotud küsimused. Kuna käesoleva projekti raames kohtuti esimest korda, siis oli oluline, et kõik partnerid rahastamisest, tegevustest ja muudest projektiga seotud teemadest üheselt aru saaksid. Planeerimiskoosolekud toimusid iga päev.

Tõsise töö kõrvalt jõudis külalistele siiski tutvustada ka oma kodukanti – Ly Renter jutustas põnevaid lugusid jalutuskäigul Kose-Uuemõisa pargis, Tauno Kibur tutvustas Kose kirikut, vallamajas võtsid meid vastu ja tegid ettekande vallavanem Merle Pussak ning abivallavanem Ott Valdmaa.

Enne külaliste lahkumist toimus sõpruskohtumine jalgpallis, mis oli äärmiselt põnev ja kaasakiskuv. Meie tublid poisid ei jäänud alla inglise-rootsi-ungari vutimängijatele ning mäng lõppes seisuga 3:3. Külalised nägid ära ka Tallinna vanalinna. Kuna meie kolme aasta projekt keskendub suure osas keskkonnale, siis kõige enam olid külalised üllatunud meie kodukandi ja vanalinna puhtusest. Selles osas olime neile kõigile heaks eeskujuks.

Algus on tehtud ning ees ootab palju huvitavaid tegevusi.

Suur tänu kõigile, kes aitasid kaasa projektikoosoleku läbiviimisele ja külaliste vastuvõtule.

Sirje Lepik
Projekti koordinaator

Erasmus+ maskotid

Viimasel ajal on palju kõneldud sellest, et Balti riigid on rahvastiku vananemise tõttu ühed kõige haavatavamad riigid maailmas.

Nõuandeid eakatele turvalisema elukeskkonna nimel

Kõige enam mõjutab see riigi majandust, kuid kindlasti on sellel mõju ka riiklikule siseturvalisusele. Justiitsministeeriumi kriminaalpolitika arengusuunad aastani 2018 kätkeb osalt just seda, et nii eakad kui alaealised on üks peamisi siht-rühmi Eesti Vabariigis, kes on sise-riikliku turvalisuse poole pealt ühed haavatavamad ning kelle teadlikust tuleb tõsta.

Kuna käes on sügis, pime ja külm aeg, siis just see on parim aeg selleks, et meelde tuletada ja õp-pida juurde nippe, kuidas end ja oma vara kaitsta saame. Näiteks saame liikluses kaitsta, olles tähelepanelikud, õiguskuulekad ning sellega eeskujuks kõikidele kaaskiiklejatele, eriti väikestele.

Petturid tegutsevad

Ikka ja jälle kuuleme lugusid sellest, kuidas mõni vanemaeline kodanik saab petta libaametniku telefonikõne tõttu või suisa elu-ruumidesse trügiva inimese näol. Politsei saab sageli teateid analoogsetest juhtumitest. Heausklikelt inimestelt püütakse raha välja petta erinevatel viisidel – enamlevinud skeemi kohaselt pakutakse inimestele esemeid, mis algselt on justkui tasuta, kuid hiljem hakatakse kauba eest siiski raha nõudma. Seda summas, mida kaup oma kvaliteedilt kindlasti väärt ei ole. Pealetükkivatest kahtlastest müüjatest tasub suhtuda ettevaatlikkusega.

Kõik, kes sarnaste müüjate ja olukordadega kokku puutuvad, palub politsei kirja panna kaupleja-te sõiduki number või muud andmed, mis aitavad inimesi hiljem tuvastada ning edastada need enda valla piirkonnapolitsienikule. Selle-ga võib ära hoida ka teiste ohvriks langemise.

Uha enam on suurenenud ka inimeste arv, kes langevad telefonikelmuse ohvriks. Ehkki ühiskonnas ollakse üsnä hästi kursis, mis on libakõned ja kuidas vastava kõne korral käituda, õnnestub kelmidel ikkagi leida inimesi, kellelt raha välja petta.

Sageli on kannatanud just eakad inimesed. Kõnes nõutavad summad on algselt suured, kuid tihti lepatakse ka väiksemate summa-

dega – peasi, et ohvrit raha kätte saada. Teadaolevalt on kelmidel õnnestunud eakatele välja meelitada summasid alates paarisajast eurost kuni kümnete tuhandete eurodeni.

Peamiselt helistatakse lauatele-

Ka hea valgustusega piirkonnas ei tohi jalakäija langeda mugavustsooni.

foni numbrile, mis tavaliselt on leitud telefoniraamatust, esitletakse ennast kõne saanud inimese sugulase või lapsena. Helistamise põhjuseks öeldakse, et on juhtunud õnnetus, mille lähedane on põhjustanud. Nõutakse raha, et vältida kriminaalmenetluse alustamist, kompenseerida väidetavale kannatanule kahju või katta ravikulud. Hääle või kõnemaneeeri muutusi põhjendatakse õnnetuses saadud näotraumadega.

Kõnede läbivaks jooneks on aga see, et ohver “halvatakse” tema lähedasega toimunud õnnetusest teatamisega. Edasi kiirustatakse kõnesaajat enda või lähedase andmeid jagama, et olukorda kiirelt heastada.

Siinkohal on kõige olulisem jääda rahulikuks ja pettekahtluse tekkides paluda helistaja telefoninumbrit, et talle hiljem tagasi he-

listada. Tavaliselt loobuvad kelmid siis edasisest suhtlemisest.

Jagage kindlasti seda teavet oma sugulaste, tuttavate ja sõpradega, kindlasti ka lastega, sest kelmid otsivad kergeusklikke ohvreid pidevalt. Kui teil on eakad sugulased, kes elavad eraldi või viibivad suurema osa päevast üksi, selgitage neile kelmuse skeeme. Veenduge, et nad said aru ning teavad, kuidas sellistes olukordades käituda.

Mida teha, kui kahtlustate pettust?

- * Säilitage rahu.
- * Fikseerige võimalusel telefoninumber/sõiduki registreerimisnumber.
- * Küsige täpsustavaid küsimusi.
- * Paluge endale hiljem tagasi helistada.
- * Katkestage kõne.
- * Võtke mõtlemaisaega.
- * Kontrollige infot, helistage lähedastele või tuttavatele.

Ning kõige selle juures ei tasu unustada, et Eesti riigi esindajad, nende seas politseinikud ei hakka mitte kunagi, mitte mingil põhjusel nõudma inimestelt sularaha.

Kuidas tagada liiklusohutus?

Sügise saabumine muudab järjekindlalt ilmastikuolusid ning mõjutab ka liiklusohutust. Ohtud ja hilsed öötunnid on juba jalakäija jaoks piisavalt pimedad, et helkuri kandmine taas keskele kohale tuua. Politsei soovitusel võiks nööri ot-

sas rippuvat helkurit kanda põlve-kõrgusel ja sõiduteepoolsel küljel, kuna just siis on tõenäosus autojuhi hile märgatud saada kõige suurem. Et enda nähtavamaks muutmist veelgi parandada, võib kasutada helkurvesti või mõnda muud valgusallikat, kuid kindlasti peab meeles pidama, et nende abinõude kandmine ei anna jalakäijale liiklusohutuse mõttes täielikku garantiid.

Liskas jalgsi liikumisele on paljudele suureks abiks ühest punktist teise jõudmisel jalgratas. Ka jalgrattale kehtivad elementaarsed nõuded: päevasel ajal ees valge- ja taga punane helkur, töökorras pidurid ning signaalkell. Pimedal ajal jalgrattaga sõites peab lisaks helkuritele põlema taga punane ja ees valge tuli.

Väga paljud kohalikud omavalitsused on enda elanike liiklusturvalisusesse panustanud. Eelkõige on rajatud külakeskustesse ja alevikesse ning nende ümber kaasaegseid valgustusega kõnni- ja kergliiklusteid, mida politsei julgelt soovib kasutada jalakäijatel ja jalgratturitel. Kuid kindlasti ei tohi liiklemisel langeda mugavustsooni ja üleüldiselt peab olema väga tähelepanelik, võimalikke ohtusid tuleb ette aimata ning võimalusel neid ennetada.

Turvalist sügist ning ohutut liiklemist!

Kristo Tamsalu
Ida-Harju politseijaoskond
piirkonnapolitseik

Iga elektriseade võib olla potentsiaalse tulekahju algus

Põhja päästkeskuse staažikad meenitlejad ütlesid välja tõe: „Ühtegi elektriseadmesse ei ole viga sisse projekteeritud, aga neid on võimatu projekteerida ka nii, et sinna viga tekkida ei saa.“

Kuidas siis teha, et elektriseadme alguse saanud põleng poleks üks levinumaid tulekahju põhjuseid? Ilma elektrit ja elektriseadmeid kasutamata tänapäeval ju samuti ei saa ning tegelikult ei peagi.

- Hoida ühes vooluvõrgus mõistlik arv elektriseadmeid, parem vähem kui rohkem.
- Ära mängi ise elektriku, elektritööd jätta

kogemustega litsentsi omavale meistri-le, lisaks elektrijuhtmetele lase üle vaadata ka kodu elektrikaitsmed ja seinakontaktid.

- Kodust lahkudes või magama minnes ei ole turvaline tööle jätta pesumasinat või nõudepesumasinat.
- Tegelikult on mõistlik kodust lahkudes lülitada võimalikult palju elektriseadmeid mitte ooterežiimile vaid välja.
- Leia see aeg ja loe enne paigaldamist elektriseadmete kasutusjuhendeid.
- Elektrikerisel või elektriradiaatoril ei ole mõistlik kuivatada riideid, tegemist on põlevmaterjaliga, mis süttib kergesti.
- Lahtise leegiga külmunud torude sulatamine on üliohtlik, tegelikult saab igal aastal al-

guse tulekahjusid ka tööstusliku kuumapuhuriga torude sulatamisest.

- Ära lae mobiiltelefone, tahvel- või sülearvuteid voodis, sellised seaded vajavad laadimise ajal ülekuumenemise vältimiseks õhku, kergestisüttivate materjalide nagu padjad ja tekid vahel nad õhku saada ei pruugi.
- Ära jätta midagi ka väljalülitatud pliidi-le, laps või lemmikloom võib selle uuesti tööle lülitada ning tuleõnnetus ongi käes.
- Kindlusta oma kodu ning kontrolli vähemalt kord kuus suitsuanduri korrasolekut.

Indrek Hirs

Põhja päästkeskuse pressiesindaja

Miks joogivesi on punakat värvi

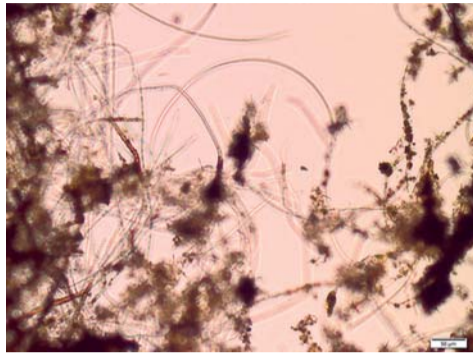
Paljudele inimestele teeb muret kraanivee puhul selle aeg-ajalt esinev roostepunakas värvus, mis värvib pruunpunaseks vannitoa seinad, wc-poti ja halvemal juhul ka pestavad riided.

Tihti kurdetakse sedagi, et vee värvimuutusega käib kaasas ebameeldiv lõhn. Miks see nii on, on see tervisele ohtlik ja kas seda saab ka vältida?

Üldjuhul on vee kvaliteedi sellise muutuse põhjuseks tarbevees, enamasti põhjavees, esinev raud. Kuna rauda leidub kõikjal pinnases (NB! maakera tuum koosneb rauast), siis on ka põhjavee raudsaldus levinud nähtus, mis teatud tasemest alates tingib vajaduse vett raudsalduse vähendamise eesmärgil enne tarbijani suunamist töödelda. Sügaval maapöues, kus hapnik puudub või on seda väga vähe, esineb raud kahevalentsena ja on lahustunud olekus. Sellist lahustunud olekus rauda on võimalik veest eraldada vett eelnevalt õhuga (hapnikuga) rikastades (aereerides), mille tulemusel raud oksüdeerub ning muutub kolmevalentseks ning tekib roostevärvi rauasade. Kui nüüd vett filtreerida on võimalik sadestunud raud veest eemaldada. Sellist veetötlust nimetatakse rauaärastamiseks. See on veest ülejilgse raua eraldami-

ne suhteliselt lihtne ega nõua üldjuhul kemikaalide lisamist. Kui rauaärastust põhjaveele (kaevuveele) ei tehta, siis satub lahustunud raud õhuga kontakti peale kraanist väljumist ning kahevalentse raua oksüdeerumine kolmevalentseks, st lahustunud raua muutmise mittelahustuvaks roostevärvi sademeks leiab aset veeanumas, veeklaasis või veeboileris. Selline nähtus, kuigi oluliselt vähesemal määral, võib ilmuda kodus veevõtusüsteemis ka juhul, kui veepuhastusjaamas ei ole rauaärastuse käigus õnnestunud kogu lahustunud rauda veest kätte saada.

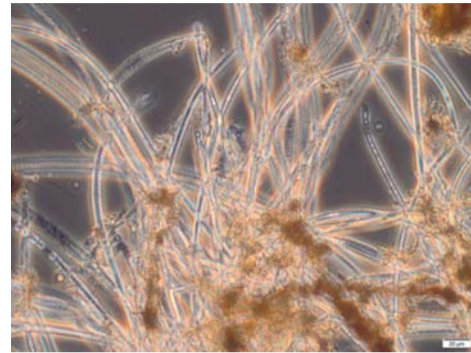
Lisaks toorvees lahustunud raudsaldusele võib veerooste esinemine joogiveses võib olla tingitud ka amortiseerunud terasest veetorustikust eralduvast sekundaarsest rauareostusest – toru seintelt eralduvad korrosiooni tõttu rauahelbed. Plastikust torustik vette rauda juurde ei saa anda. Seega saab sellise rauaprobleemi kõrvaldada rauast torude ja veesõlmede väljavahetamise teel plas-

Niitjad rauabakterid. Proov võetud põhjavee torule paigutatud nn muda-filtrist (rauroostevärvi mass) – amorfse raudsade vahel on näha läbipaistvad rauabakterite niidid. Suurendus 200 kordama (skaala 50µm, värvimata preparaati).

tikust torude vastu.

Joogivee mõõdukas raudsaldus tervisele ohtlik ei ole. Üksnes juhul kui juuakse oluliselt normidest kõrgema raudsaldusega vett ja pika aja jooksul võib organismis tekkida nn oksüdatiivne stress. Kuigi raud on inimesele vajalik element, ei ole vees leiduv raud organismile üldjuhul omastatav ning väljub organismist väljaheidetega. Joogiveele esitatavate nõuete kohaselt on raudsalduse normiks joogiveses 0,2 mg/L (200 µg/l). Tervisele ohutuks raudsalduseks peetakse 0,1-0,3 mg/L. Kontsentratsioonis üle 0,3 mg rauda liitris põhjustab roosteplekkide teket, muudab pestava pesu värvi, jne. Raudsalduse 1-1,5 mg/L puhul tekib vee hägusus, vee kollakas

Samad rauabakterid, mis fotol 1, suurendus 400 korda (skaala 20µm, värvimata preparaati). Fotol on näha, et raudsade ümbritseb rauabakterite niite, mis tõestab, et rauasete on tekkinud bakterite elutegevuse tulemusena.

värvus ning pruunikas sete. Kõrge raudsaldusega veel on iseloomulik metalne maitse ning see rikub jookide nagu kohvi ja tee maitset. Vaatamata sellele, et tänaseks on enamus vee-ettevõtteid oma rauast torustikud välja vahetanud plasttorustike vastu ning pumplatessse paigaldanud ka ülenormatiivse vees lahustunud raua kättesaamiseks vastavad filtreerimisvahendid, esineb ikkagi probleeme punakat värvuse sette kogunemisega kodudesse paigaldatud veefiltrites ning ebameeldiva vee lõhnaga. Miks see nii on?

Rauabakterid meie joogiveses

Tänaseks on tõestatud, et mikroorganismid olid maakera esime-

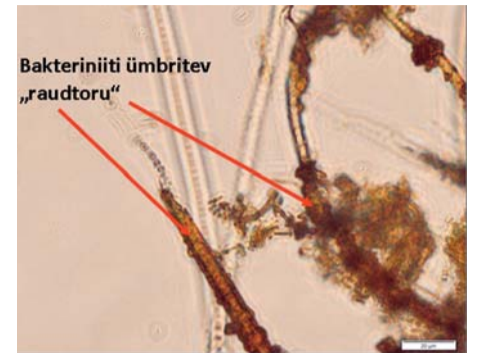
sed asukad ja kogu järgnev elurikikus sai võimalikuks tänu neile. Sellest tulenevalt ei leidu maakeral mõõdukas temperatuuritsoonis paika, mis oleks bakteritevaba. Isegi Antarktika igikeltsas ja kuumaveeallikates leidub baktereid. Seega leidub baktereid ka kõige puhtamas põhjavees ning ka raud on meie elukeskkonna normaalne komponent, nii mullas kui kaevuvees.

Võrreldes pinnaveega on põhjavees baktereid reeglina oluliselt vähem, seda nii arvukuselt kui mitmekesisuselt. Ühed neist, kes suudavad elada toitainetevaeses põhjavees on rauabakterid, milledest tuntumad on *Leptothrix ochracea*, *Thiobacillus ferrooxidans* ja *Leptospirillum ferrooxidans*. Rauabakterid

inimese tervisele kahjulikud ei ole, sest sattudes meie makku nad hävivad.

Rauabakterid on kemoautotroofsed bakterid, mis tähendab seda, et nad saavad elutegevuseks vajaliku energia kahevalentse raua (vees lahustunud olekus) oksüdeerimisest kolmevalentseks rauaks (tahkes olekus - moodustab rooste värvi sademe) ning kasutavad süsinikuallikana süsihappes sisalduvat süsinikku (sarnaselt taimedele). Sellist toitumisviisi, kus kasutatakse energia saamiseks rauaühendeid, nimetatakse siderotroofiaks.

Enamus rauabaktereid on kujult niitjad, kas ümbritsetud kapsliga või ilma selleta (vt fotod 1 ja 2). Torujas kapslis paiknev lüüline

Proovis olevad rauabakterid kasvatavad enda ümber amorfset kolmevalentset rauast kihi - toru (näidatud punase noolega; värvimata proov).

SÜDAMEAPTEEGIS ON HEAD HINNAD

• Kose Südamapteek, Pikk 15, Kose

-30%

CARDIO COMPLEX KAPSLID N30

Toidulisand, mis toetab südame ja veresoonekonna head toimimist ning aitab loogastuda ja uinuda.

-20%

CARMOLIS TILGAD 40ML

Ürditilgad esmaste külmetusnähtude tõrjumiseks.

-20%

VERERÕHUAPARAAT OMRON M2 TÄISAUTOMAAT

Kiire, mugav ja täpne täisautomaatne vererõhuaparaat. Sobib väga hästi õlavarrele ümbermõõduga 22-32 cm.

-20%

MEN POWER KAPSLID N40

Spetsiaalselt meestele välja töötatud toidulisand, mis annab energiat ja parandab vastupidavust.

COREGA PROTEESIDE KINNITUSLIIM ERITI TUGEV 40G

Tugev hambaproteeside kinnitusliim.

Sooduspakkumine 7-20 november

-40%

Apteek

Sinu tervis on meie südameasi

Sooduspakkumised kehtivad novembrikuus.

i ja haiseb?

bakteriini kogub kolmevalentset rauda, kas graanulitena rakkude või amorfsena oollusena kapsli pinnale, mille tulemusena tekib bakteriini ümber punakast raudadest toru (vt fotot 3). Niitjad rauabakterid paljunevad ja levivad üksikute rakkude eraldumise teel, mis veevooluga piki torustikku edasi kanduvad (vt foto 4). Nagu iga elusorganism, nii ka rauabakterid vajavad elus püsimeks ning paljunemiseks soodsat elukeskkonda – aeglast voolukiirust (võimalust kuhugi külge end kinnitada), sobivat temperatuuri, toiteaineid. Eriti intensiivne paljunemine võib osade rauabakterite puhul esineda 30–45 kraadi juures.

Seega rauabakterite arengut saab pidurdada, võttes veest välja kogu raua (üleliia kulukas ja otsest mittevajalik), tagades veevõrgus pideva surve (kiire veevool), vältides igasuguseid takistusi (täiendavad mehhaanilised veefiltrid, sõelad jne). See lähtub asjaolust, et niitjad rauabakterid peavad arenguks leidma kinnituskoha ning piisavalt eluks vajalikke toiteaineid.

Kiirelt voolavas looduslikult põhjavees on toitainete sisaldus reeglina madal, kui aga panna veele ette takistus (näit. mingi filter või sõel), siis hakkab sinna kogunema nii baktereid kui neile toidukõlblikku materjali (ka surnud bakterid on teistele bakteritele toiduks), mis tagab tingimused bakterite paljunemiseks. Seetõttu tuleks korda tehtud ühisveevärkidega asumites majadesse ja korteritesse mitte paigaldada lisafiltreid või siis eemaldada juba paigaldatud filtrid. Need filtrid võivad muutuvad bakterite kasvulavaks ning hoopis halvendavad vee kvaliteeti, põhjustades ummistades filterelementide avad veevoolu languse ning vee ebameeldiva lõhna.

Probleemid soojaveeboileri veekvaliteediga

Elektrilised soojaveeboilerid on suhteliselt uus tarbeese, mille koostoitmet soojendatava vee omadustega pole seni veel uuritud.

Elektriliste soojaveeboilerite kasutajad on täheldanud peale uue boileri kasutuselevõttu sooja vee kvaliteedi muutust – enamasti omandab vesi peale boileri läbi-

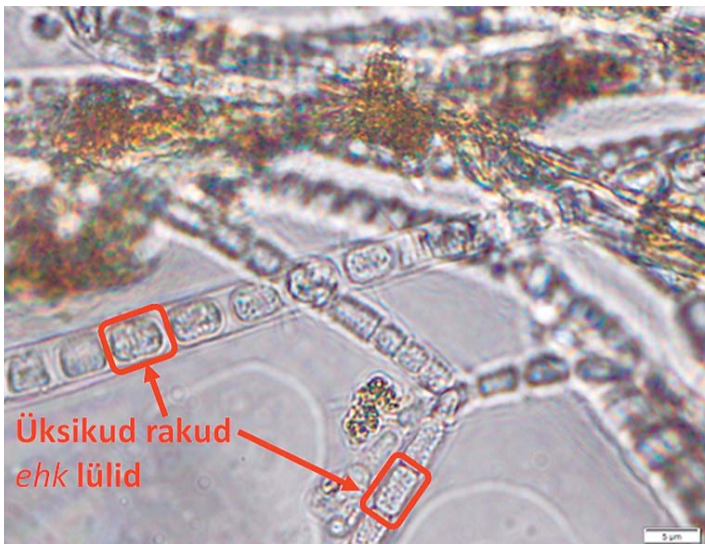
mist mädamuna haisu (st vette on tekkinud väävelvesinik – H₂S). Mädamuna haisu võivad tekitada boileris kasvama hakanud bakterid, kuid tihti on märgatud just veega kokkupuutuva küttekeha ja magneesiumanoodi boilerites vee omaduste halvenemist. Magneesiumanoodi paigutatakse boilerisse, et vähendada korrosiooni ning katlakivi teket ning kaitsta korpusi korrodeerumise (lekki-mahakkamise) eest.

Magneesiumanoodi reageerib vees olevate mineraalidega ning võib selle tulemusena tekitada haisu ning anda veele metalli maitset. Kasutamise käigus magneesiumvarras (anood) pikkamisi korrodeerub ning kaotab reaktiivsuse.

Kui vee haisemise on süüdi magneesiumanood, siis selle vananedes haisu probleem väheneb ning hais intensiivistub uuesti magneesiumanoodi uuega asendamisel (soovitatakse tootja poolt). Mõni boileriomanik on ise magneesiumanoodi boilerist eemaldanud ja sel teel haisust lahti saanud. Sellist lahendust pigem ei soovitaks. Kui tõesti on süüdi magneesiumanoodi ja vee kokkusoobimatus, siis oleks sobivaim lahendus lahendada küttekeha boileri väljavahetamine keraamilise küttekeha ja titaananoodiga boileri vastu.

Enne kui aga soojaveeboilerit vahetama hakata, soovitaks testida, kas süüdi võiks olla boileris kasvama hakanud (raua)bakterid. Kuna bakterid on elusolendid, siis nad kõrget kuumust reeglina ei talu. Elektriliste veeboilerite puhul peetakse optimaalseks vee temperatuuriks +60°C, mis on liiga madal, et hävitada kõik vees leiduvad bakterid. Teatavasti leidub väävli- ja rauabakterite hulgas liike, kes suudavad edukalt paljuneda isegi kuumaveeallikates. Eesti vetes elutsevad bakterid on pigem külmalembesed, kuid nende taluvuspiirid võivad olla väga laiad.

Seega võib osa looduslikult põhjavees leiduvatest bakteritest kuni +60 kraadini kuumutatud vees ellu jääda ja paljunema hakata. Mõõdukas soojendamise võib osade bakterite paljunemist isegi soodustada. Seda eriti siis, soojavee tarbimine on väike. Kuna bakterite, eriti väävlilbakterite, elutegevuse käigus eralduvad

Niitjad rauabakterid 100 kordse suurenduse all vaadatud (värvimata proov). Fotol on näha rauabakteri silindrikujulised lülid eralduvad ühekaupa limast moodustunud toru otsast ning kanduvad veevooluga piki veetoru edasi kuni leiavad eest takistuse kuhu saab kinnituda. Kui kinnitumine on toimunud saavad rakud hakata poolduma ja uusi niite moodustama.

ebameeldiva lõhna ja maitsega produktid, nagu mädamuna haisuga väävelvesinik (H₂S), siis võibki juhtuda, et peale boileri lämbimist on veel ebameeldiv lõhn ja kõrvalmaitse. Et bakterid boileris hävineks, tuleks vee temperatuur boileris aeg-ajalt lühiajaliselt kõrgemaks keerata, näiteks ööseks maksimumtemperatuurile, milleks

on enamike boilerite puhul +75 °C. Kui selline perioodiline ülekuumutamine vee haisu probleemi ei vähenda/kõrvalda, siis on suure tõenäosusega põhjus siiski boileris endas.

Kai Künnis-Beres

Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituut teadur, doktorikraad (veemikrobioloog-ökoloog)

Laupäeval 12.11.2016
Kose Kultuurikeskuses

10:00 - 14:00

Mardilaaat

MÜÜGIL "MARDILEIB"

Kunst ja käsitöö, kingitused isadepäevaks, keraamika, hoidised, mardimaised, vorstid-singid, tordid, kosmeetika, ehted jpm.

Konkursile oodatakse nii soovaseid kui magusaid küpsetisi.

Osalejatele väärilised auhinnad ja publiku preemia!*

Info ja registreerimine tel 5078055 ; piret.aavik@gmail.com
Korraldaja: Kose Kunsti ja Käsitöö Selts

Detsembris leiab aset taas KOSE VALLA ISETEGIJATE JÕULUTURG

Turg toimub Kose Kultuurikeskuses 10.12.2016:

- Turg aatriumis kell 10.00–15.00
- Näitus "Lõunauinak" tantsusaalis kell 10.00–17.00
- Õpilaste näitus "Valge" fuajees
- Vaba lava saalis:
 - 12.00–12.45 Anne Kruuse laululapsed
 - 12.45–13.30 Heli Sepa laululapsed
 - 13.30–13.45 Kerli muusikakooli ansambel
 - 13.45–14.00 Kristi Loovtantsuklubi tüdrukud
- Töötoad:
 - Robootika näidisesitus võimlas kell 12.00, tasuta
 - Martsipani voolimine kell 11.00 hind 2€
 - Sulgedest ehted kell 11.00 hind 2€
- Lastele teatrietendus Kose Raamatukogus kell 11.00, tasuta
- Avatud kohvik „Ehe“

Üleskutse kõigile Kose kihelkonna inimestele: ootame osalejaid JÕULUTURU KÄSITÖÖNÄITUSELE, mis toimub Kose Kultuurikeskuses 7-12. detsembrini.

Selle aasta käsitöönäituse teema on "Lõunauinak"

Tule too näitusele käsitööna valmistatud esemeid, mis loovad hubaseid hetki.

- Tänapäeva käsitöö, mida ei ole ilmarahvale veel näidatud (padi, tekk, vaip, kaisukas jm)
- Ajalooline käsitöö, milles peitub meie esivanemate hõngu (padi, tekk, häll jm). Palume ajalooliste esemed tuua koos looga (millal tehtud, kes tegi, kellele tegi jm)

Näitusetöid ootame 1.-3. detsembrini Kose Kultuurikeskuse valvelauda. Info tel. 5259433 Annely Tisler.

Turule müüjaks registreerimine (laua kasutamise maks 2€): kosekunstikeskus@gmail.com või tel. 56953915 Tiia Rodi

10. detsembril kell 10.00-15.00 Kose Kultuurikeskuses

KOSE ISETEGIJATE JÕULUTURG

Müüjate registreerimine turule: Tiia Rodi, tel. 56953915

TANTSUSAALIS NÄITUS "LÕUNAUINAK"

Näitus avatud 07.-12. detsembrini Näitusel osalemine: Annely Tisler, tel. 5259433

Fuajees, õpilaste näitus "Valge" Saalis, kell 12.00-14.00 õpilaste kontsert

Töötoad: ROBOOTIKA, võimlas, kell 12.00, tasuta
Martsipani voolimine, kell 11.00, hind 2€
Sulgedest ehted, kell 11.00, hind 2€
Lastele teatrietendus Kose Raamatukogus, kell 11.00, tasuta

AVATUD KOHVIK

OÜ Kose Vesi kommentaar

OÜ Kose Vesi on korduvalt kokku puutunud selliste probleemidega nagu teadur Kai Künnis-Beres oma artiklis kirjeldab.

Kui vesi jõudis tarbijateni veel nõukogude aegsete raudtorude kaudu, siis leidis vees paratamatult ka torude siseseintelt roostega koos eralduvad raualaaste ja muid mehhaanilisi osasid. Seetõttu oli mõistlik ka majade veemõõdusõlmedesse ning korteritesse paigaldada nende osiste kinnipüüdmiseks täiendavad vee puhastamise filtrid.

Peale ühisveevärkide korrastamist (rauaarastusfiltrite paigaldamist veetöötusjaamadesse, raudtorude asendamist plastiktorudega) vajadus selliste täiendavate filtrite jaoks kaob. Kuid korteritesse ja

majadesse paigutatud filtreid tavapäraselt inimesed ei eemalda, need jäävad. Ka nende filtrite hooldust tehakse alles siis kui tekivad probleemid veega - filtrid muutuvad ka puhtas looduslikus vees leiduvate bakterite kasvulavaks. Filtritesse tekib punakas plõga, mis kkitab kinni filterelementide väikesed avad ning tekivad probleemid vee surve ja lõhnaga.

Seetõttu soovitame rekonstrueeritud veevärkide piirkondade elanikel varem kinnistute sisestele veetorustikele paigaldatud igasugused täiendavad vee puhastamise filtrid ja sõelad eemaldada. Neid lihtsalt ei ole enam vaja.

Margus Proos
OÜ Kose Vesi juhataja

ORU JÕULULAAT

Männimäel, laupäeval 17. detsembril
Kell: 12.00-16.00

Kauplemisplats tasuta, eelregistreerimisega.
Soovijale on avatud annetuste karp, laada korraldamise toetuseks!
Vaata ka ürituse lehekülge [Facebookis](#).
Info ja registreerimine: [Ade - 5093077](tel:5093077)

Meie esivanemad austasid hiisi, pühasid puid, allikaid, ohvrikive, ristipuid jm. Pühad veekogud olid pühad järved, jõed, allikad ja ojad, milledel oli muu hulgas ka tervendav mõju ja kust käidi abi saamas.

Kohapärimus: Saula Siniallikad

Asse Sauga

Esikohal olid allikad ja järved, mille vesi arvati olevat erilisel püha. Usuti, et allika juures tuleb esmalt andi anda, sest allikahaldjas tahab tasu. Anniks sobis hõbedast münt või hõbevalge kraapimine.

Allikate abiandmise jõud oli piiratud; nii näiteks ei võinud allikad karjale sigivust anda ja viljakasvu edendada ega kõigi õnnetuste eest hoida. Tunti mitmesuguseid allikaid: pühad allikad, tervise allikad, eluallikad, ilmaallikad, uduallikad, viinaallikad jne.

Eluallikad olid need allikad, mis peale tervise parandamise aitasid noorust alal hoida. Tüdrukud käisid noorekuu ajal selle veega pesemas, et liiga ruttu ei vananeks.

Silmaallikad olid need allikad, mille vesi arvati silmahaigusi parandavat. Haigeid silmi tuli pesta silmaallika veega, vahel öeldi ka, et seda tulevat teha noorekuu ajal.

Silmi pestes tuli allikale ohverdada kas lõnga, soola, nartsutükke, villu või midagi muud; kõige enam arvati mõjuvat raha, iseäranis hõberaha.

Uduallikad on saanud nime neist sagedasti üleskerkiva udu järge. Pärast vihma võis hies olla lohk veega, mida hiilohukuks kutsuti ja kus samuti ande käidi andmas.

Kolme värvi allikad

Meie Kose valla Saula Siniallikaid hinnatakse kaunimateks siniallikateks. Kolme allika kogupindala ulatub 700 m²-ni. Igal allikal on erinev värvitoon (sinine, valge, mustjas), mida põhjustab põhjapinnase värvivarjund ning valguse peegeldumine allika põhjas hõljuvatelt liivaosakeselt läbi täiesti selge veekihi.

Maanteele kõige lähemal on ohvriallikas Selle allika vesi on rohekassinine. Rahvajutu järgi viinud allikate juurest Kose-Uuemõisa häärberini kaseallee, üle allikate aga olnud sild.

Eesti Kirjandusmuuseumi kogudes on üles tähendatud vanad pärimuslood allikate kohta, väike valik nendest:

Kose kihelkonnas metsas on Siniallikas, mille vesi on väga sinine ja silmahaiguste puhul visatakse sinna raha ja võetakse silmade pesemiseks vett. ERA II 223, 25 1/2 (3).

Kose Uuemõisa Siniallikast toodi vett arstimiseks. Vett tuues pidi midagi allikasse visatama. Vesi aitas maast hakanud haiguste ja sügeliste vastu. Silmahaiged käisid seal pesemas oma silmi. Allikasse visati üksikuid rahasid. ERA II 18, 393 (10).

Kose Siniallikale (Uuemõisa maal) viidi andeid. Kui lastel olid maa-alused, siis saadeti lesk naine Siniallikast vett tooma. Ta viis 1/2 või 1 1/2 kopikat vaskraha allikasse ja tõi seal vett, millega pesti haiget last. See tegi haige maa-alustest puhtaks.

Sinihallika lähedane heinamaa on hiie-heinamaa. Seal lähedal on ka hiemägi, hiie-aas ja Hiie pere Hiiemäel kasvavad lepad, haavad, kased ja toomingad. Need olid väga vanad puud, kuid raiuti maha. ERA II 19, 307/8 (3).

Siniallikale Kose Uuemõisa maal viidi andeid. Lasti üks raha vette, siis joodi ja pesti selle allika veega. Olevat olnud heaks arstirohuks. ERA II 20, 355 (2) < Jyri khk., Rae v., Vaidla, R. Põldmäe 1929.

Uuedsmõisas old Siniallika tõlp. Üks vaim pidi olema allika vahiks. Palju inimesi viisid vett, kui aigust oli, maa-alusi või nii. Muidu ei tohtind võtta, kui raha sisse allikasse. Kui ei visanud, siis see vaim ei lase aidata. Mehe moodi pidi olema.

Rahvajuttude järgi Kose Uuemõisa Siniallikule viidi vanu rahasid. Talle viidi andeid, siis saadi allikast silmarohtu. Tõlp pidi olema sinise kuuega, kybar peas ja kepp peas. ERA II 20, 218/9 (1) < Hageri khk. < Kose khk. R. Põldmäe 1929.

Me läksime ükskord mustikale, ühekorraga saime sinna allika juure, see oli ilus sinine allikas, üks poiss ribus [ribu = räbal] riides tagus mööda puid kolks – kolks. Me pistime jooksma, et see on Sinialliku Tõlp. Läksime koju, rääkisime

teistele, teised irtutasid takka, et muidugi Tõlp.

Ribus riides oli, vahtis ylespoolle. Nyid on allikas ikka yhtemoodi, ei ole seal tõlpi kedagi, ega viida raha enam. ERA II 77, 70 (13) R. Põldmäe 1934.

Siniallikas Uuemõisa metsas, Saula sillast yle minnes vasakut kätt kuusemetsa raiesmikul. Rahvas kasutas vett haiguste vastu. Sagedasti visati allikasse raha. ERA II, 224, 151/3 (1) < Jyri khk., Rae v., H. Roosipuu, 1939.

Siniallikas asunud Kiho nõos – Silmallikas. Rahvas vihastanud allikat, see asunud Saula jõe äärde. ERA II 224, 203 (5) < Jyri khk., Rae v. < Kose khk., Triigi v., 1939.

Ly Renter
ajaloolane

Kasutatud kirjandus

Jung, Jaan 1910. Muinasaja teadus eestlaste maalt III. Kohalised muinasaja kirjeldused Tallinnamaalt. Tallinn, 230 lk.
Eesti Kirjandusmuuseumi kogud

Ametlikud teated

KOSE VALLAVALITSUS MÜÜB SUULISEL ENAMPÄKKUMISEL KOSE VALLALE KUULUVA KINNISTU

Harju maakonnas Kose vallas Kose-Uuemõisa alevikus Tööstuse tn 4 kinnistu (registriosa nr 3712150, katastritunnus 33801:001:0491, pindala 1239 m², sihtotstarve tootmismaa 100%) alghinnaga 500 (viissada) eurot.

Enampakkumise tingimused:

tagatistrahaga on 10 % alghinnast;
osavõtutasu on 50 eurot.

Suuline enampakkumine toimub 02.12.2016 kell 09.00 Kose vallas Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, Harjumaa. Pakkumise toimumise ajaks peavad olema tasutud tagatistrahaga ja osavõtutasu Kose Vallavalitsuse kontole nr EE872200001120132608 Swedbank.

Täiendava info saamiseks võib ühendust võtta tel: 6339 320, maa- korraldaja Siiri Kiiver.

KOSE VALLAVALITSUS MÜÜB SUULISEL ENAMPÄKKUMISEL KOSE VALLALE KUULUVA KINNISTU

Harju maakonnas Kose vallas Ardu alevikus Veehoidla tee 4 kinnistu (registriosa nr 4088650, katastritunnus 33801:001:0726, pindala 4122 m², sihtotstarve ärimaa 100%) alghinnaga 15 000 (viisteist tuhat) eurot.

Enampakkumise tingimused:

tagatistrahaga on 10 % alghinnast;
osavõtutasu on 50 eurot.

Suuline enampakkumine toimub 02.12.2016 kell 09.30 Kose vallas Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, Harjumaa. Pakkumise toimumise ajaks peavad olema tasutud tagatistrahaga ja osavõtutasu Kose Vallavalitsuse kontole nr EE872200001120132608 Swedbank.

Täiendava info saamiseks võib ühendust võtta tel: 6339 320, maa- korraldaja Siiri Kiiver.

KOSE VALLAVALITSUS MÜÜB SUULISEL ENAMPÄKKUMISEL KOSE VALLALE KUULUVA KINNISTU

Harju maakonnas Kose vallas Ardu alevikus Kuivati kinnistu (registriosa nr 5022850, katastritunnus 33801:001:0708, pindala 1474 m², sihtotstarve tootmismaa 100%) alghinnaga 1400 (üks tuhat nelisada) eurot.

Enampakkumise tingimused:

tagatistrahaga on 10 % alghinnast;
osavõtutasu on 50 eurot.

Suuline enampakkumine toimub 02.12.2016 kell 10.00 Kose vallas Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, Harjumaa. Pakkumise toimumise ajaks peavad olema tasutud tagatistrahaga ja osavõtutasu Kose Vallavalitsuse kontole nr EE872200001120132608 Swedbank.

Täiendava info saamiseks võib ühendust võtta tel: 6339 320, maa- korraldaja Siiri Kiiver.

KOSE VALLAVALITSUS MÜÜB SUULISEL ENAMPÄKKUMISEL KOSE VALLALE KUULUVA KINNISTU

Harju maakonnas Kose vallas Ardu alevikus Kütusehoidla kinnistu (registriosa nr 4920550, katastritunnus 33801:001:0709, pindala 1252 m², sihtotstarve tootmismaa 100%) alghinnaga 1200 (üks tuhat kakssada) eurot.

Enampakkumise tingimused:

tagatistrahaga on 10 % alghinnast;
osavõtutasu on 50 eurot.

Suuline enampakkumine toimub 02.12.2016 kell 10.30 Kose vallas Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, Harjumaa. Pakkumise toimumise ajaks peavad olema tasutud tagatistrahaga ja osavõtutasu Kose Vallavalitsuse kontole nr EE872200001120132608 Swedbank.

Täiendava info saamiseks võib ühendust võtta tel: 6339 320, maa- korraldaja Siiri Kiiver.

KOSE VALLAVALITSUS MÜÜB SUULISEL ENAMPÄKKUMISEL KOSE VALLALE KUULUVA KINNISTU

Harju maakonnas Kose vallas Oru külas Ööbiku kinnistu (registriosa nr 5717350, katastritunnus 33801:001:0771, pindala 4181 m², sihtotstarve tootmismaa 100%) alghinnaga 4000 (neli tuhat) eurot.

Enampakkumise tingimused:

tagatistrahaga on 10 % alghinnast;
osavõtutasu on 50 eurot.

Suuline enampakkumine toimub 02.12.2016 kell 11.00 Kose vallas Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, Harjumaa. Pakkumise toimumise ajaks peavad olema tasutud tagatistrahaga ja osavõtutasu Kose Vallavalitsuse kontole nr EE872200001120132608 Swedbank.

Täiendava info saamiseks võib ühendust võtta tel: 6339 320, maa- korraldaja Siiri Kiiver.

KÕIK KOSE KIHELKONNA INIMESED!

OOTAME OSALEMA
7.-12. detsembril
Kose Kultuurikeskuses toimuvale suurel
JÕULUTURU KÄSITÖÖNÄITUSEL
“LÕUNAVUINAK”

TULE TOO NÄITUSELE KÄSITÖÖNA VALMISTATUD ESEMEID, MIS LOOVAD HUBASEID HETKI

- Tänapäeva käsitöö, mida ei ole ilmarahvale veel näidatud (padi, tek, vaip, kaisukas jm)
- Ajalooline käsitöö, milles peitub meie esivanemate hing (padi, tek, hall jm)
- Palume ajaloolised esemed tuua koos looga (Kos togi, millal togi, kollele togi)

Näituse töid ootame 1.-3. detsembril
Kose Kultuurikeskuse valvelaual.
Info: Annely Tisler
tel. 5259433

REEDEL, 18.11
KELL 15.00-18.00
KOSE
KULTUURIKESKUSE
TANTSUSAALIS

EAKATE PIDU
"KADRID KÜBARATEGA"

TANTSUKS MÄNGIB
ERVIN LILLEPEA

OSALUSTASU 9€

OSAVÕTUST TEATADA TEL. 6756 209

Korraldavad Kose Kultuurikeskus
ja Kose Päevakeskus

Avaldame kaastunnet
Õilme Sumlale
kalli õe

VILMA
kaotuse puhul.

Kose Keskkooli 3. lend

üdamlik kaastunne Õilme
Sumla'le kalli õe

**VILMA
SUMLA**
kaotuse puhul.

Kaastunne lähedastele.
Valmi ja Armi

Mälestame head majanaabrit
ja ühistu liiget

**VILMA
SUMLA`T**

ning avaldame kaastunnet
lähedastele.

Korteriühistu Vahtra 20

*Elu on kui tundmatu tee,
iaal ei tea, millal lõpeb see.*

Sügav kaastunne omastele

VILMA SUMLA
kaotuse puhul.

Naabrid Helju, Peeter, Maili,
Genaadi, Meida ja Vaike

*Jäi tühjaks koduõu ja kodumaja,
veel kaua heliseb seal
mälestuste kaja...*

Mälestame kallist

**VILMA
SUMLAT**

ning avaldame kaastunnet õele
ja tütrele perekonnaga.

Helju, Tiiu, Aada, Helve ja Evi

*Mõni hetk on elus valusam kui teine,
mõni hetk on kohe väga väga valus...*

Avaldame kaastunnet Helgale,
Ragnele ja Raigole peredega armsa
abikaasa, isa, äia, vanaisa ja
vanavanaisa

**LEHO
KALDMÄE**
surma puhul.

Eda-Mai ja Kati peredega ning Eve

Avaldame sügavat
kaastunnet omastele
kauaaegse naabrimehe ja
endise ühistu esimehe

**LEHO
KALDMÄE**
surma puhul.

Ravila 7 KÜ

Südamlik kaastunne Elgale
kalli abikaasa, Ragnele ja
Raigole perega isa,
vanaisa, äia

**LEHO
KALDMÄE**
kaotuse puhul.

Hille, Kaarel, Tõnu ja
Toomas

*Mis tulema peab, see tuleb,
kel otsa saab aeg, see läheb...*

Sügav kaastunne
Kalev Kotkas`ele isa

**VOLDEMAR
KOTKAS`E**
kaotuse puhul.

Kosejõe Kool

Avaldame kaastunnet Annele,
Tiiale ja Koidule peredega

**HEINO
JEEDASE**
surma puhul.

Perekonnad Valliste ja Pern.

*Jäi tühjaks koduõu ja tuba,
lein raske südames.*

Avaldame siirast kaastunnet
Annele ja ta perele
kalli abikaasa, isa ja vanaisa

**HEINO
JEEDASE**
surma puhul.

Perekond Õis,
Möttus ja Kuuseoja

*Aeg möödub ja riivab nii mända,
elu viib paljugi käest.
Aja õigus on võtta ja anda,
kuid mälestus alles jääb...*

Südamlik kaastunne Koidule ja
Annelile perega

**HEINO
JEEDASE**
kaotuse puhul.

Koos teiega mälestavad
Anne, Age, Ellen ja Jüri

Südamlik kaastunne Leelole
lastega abikaasa

**PEETER
METSIS`S**
surma puhul.

Anne Suitso

Südamlik kaastunne
Kalev Kotkasele

ISA
surma puhul.

Perekond Leedmaa

Kose Lasteaia pere
avaldab siirast
kaastunnet
RAGNE KRISTALILE
kalli

ISA
kaotuse puhul.

*Südame sügavaim valu
vaikiv kui igavik on...*

Südamlik kaastunne õpetaja
Ragnele kalli

ISA
kaotuse puhul.

Lepatriinude rühma lapsed
ja lapsevanemad

*Ena viidi teeda mööda,
armud läksid aeda mööda...*

Koolipere avaldab sügavat
kaastunnet kooliõde
Merike Liibert`ile armsa

EMA
surma puhul.

Kosejõe Kool

Avaldame kaastunnet
Maarika Liepkalnsile

EMA
surma puhul.

Kose valla
raamatukoguhoidjad

*Kellel otsa saab aeg, see läheb;
minnes võtab ta lambist tule
ja süütab taevasse tähe.*

Kallis Jana, oleme sinuga sel
raskel hetkel, mil pead
jätma hüvasti oma kalli

EMAGA

Kose Keskkooli 27. lend

*Kõigel on kuskil algus,
lõpp on kuskil ka.
Kuskil süttimas valgus –
teisel on kustunud ta.*

Avaldame kaastunnet
Nellale perega kalli

EMA
surma puhul.

Ly, Olev, Ülle, Arvo

Reedel 28.10.2016 kell
19.00 algas
ALFA kursus Kosel,
Kose Kodu saalis,
aadressil Ravila mnt 29.
Kursusega saab liituda ka
teisel ja kolmandal loengul
(04.11 ja 11.11).
Kursusel osalemine on
kõigile soovijatele tasuta.
Tundide ajal on olemas
lastehoid.
Alfa kursusel osalemine ei
kohusta osalejaid millekski.
Kursuse kestvus on 12
nädalat. Toimumisaeg
reedeti 19.00-21.00.
Korraldab EKNK
Kose Kogudus.

Avaldame kaastunnet
perekond Ploovitsale

**EMA,
VANAEMA,
ÄMMA**
surma puhul.

OÜ Vulker töökollektiiv

TALLINNA KÜTTELADU
PUITBRIKETT, PELLETTID
TURBABRIKETT, KIVISÜSI
KAMINAPUUD ja
KÜTTEKLOTSID
TASUTA TRANSPORT JA
SOODSAD HINNAD!
Tel 66 00 190, 51 36 999.
Pärnu mnt 139E/7, Tallinn. www.kutteladu.ee

Niina Rahumägi 75
Aime Bahovski 75
Ülo Lehtmets 75
Hilju Uga 75
Lehte Veering 75
Väino Trost 75
Rein Purje 75
Luule Jürgenson 75

Evi Suursild 70
Aleksander Rand 70
Helve Pärn 70
Asta Tõemets 70
Arno Pavel 70

SÜNDISID

Karl Eesmaa
Herman Innos
Joonas Nael
Sofja Mager

Tiiu Luige 65
Vambola Vares 65
Silvi Ust 65
Tiit Zimmermann 65
Marje Tuurmaa 65
Silvi Ütt 65
Mati Vahur 65

SÜNNIPÄEVAD

Helju Prits 85
Kalju Tagasoo 85

Toivo Vahtras 80
Aili Palsner 80

Lembit Seil 60
Hillar Lillesaar 60
Ene Aljas 60
Elma Vill 60
Mare Maala 60
Leili Kuktalu 60

JÄÄDAVALT LAHKUSID

Vilma Sumla
Vlados Kazlauskas

Mait Pajusalu
Valeri Tchistogradov
Voldemar Kotkas
Rein Tiitsar

DACIA DUSTER
Premium Edition

Rahu, ka Sina võid
sellega sõita.

Hind alates
11900 €

5 AASTANE
GARANTII
VÕI 100 000 KM

www.citymotors.ee/dacia

Varustusse kuulub: metallikvärv, konditsioneer, roolilt juhitud raadio ja bluetooth ühendus (ka USB/AUX-pesa), katusereelingud, ees elektrikradnad, reguleeritava kõrgusega rool, tagavararatas, 16" veljed, tekstiilpolster, udu-tuled jne. Kombineeritud kütusekulu 6,4 l / 100km, 145 CO₂ g/km.
TALLINNA LAAGRI ESINDUS / Pärnu mnt 541 / tel 626 4070; TARTU ESINDUS / Jõe 9A / tel 736 7893
EDASIMÜÜJAD / KURESSAARE / Warma Auto / tel 453 0122; NARVA / Albion Motors / tel 356 9333

Muruniidukite, murutraktorite ja rai-
derite hooldus- ja remonditööd.
Mootorsae hooldus- ja remondi-
tööd. Keevitustööd! Veoteenus
multilift kalluriga, Volvo FL6. Kütte-
puude müük koos transpordiga.
Mobiil: 50 49 838.
Võtikmetsa OÜ. Võtikmetsa talu,
Lõõra küla, Kose vald

Müüme õunamahla ja osutame
mahlapressimise teenust Kose val-
las. Lisainfo 56 219 762 ja
www.nommetalu.ee

Korstnapühkimisteenus, Korstna-
sõber OÜ Peep Sõber tel.56505189
korstnasober@gmail.com

Puitbrikett 960 kg. alus 135 €. Puidug-
raanul 960 kg. alus 159 €. Info: baltic-
pellet.ee, või tel. 58915954. Harju-
maal kojuvedu tasuta!

KÜTTEPUUD. MÜÜA SAETUD JA LÕ-
HUTUD KÜTTEPUUD PIKKUSEGA 30-
60 CM (HIND: alates 33 EUR rm). KO-
JUVEDU. TEL. 5227345. e-post: ma-
rek406@gmail.com. Võtame tellimusi
vastu iga päev.

Juhi oma pere kütusekulused ärikliendile mõeldud võimalustega!

Telli uus eraisiku **krediitkaart** endale või oma pereliikmetele ja kasuta ärikliendi eeliseid:

- võid luua perekonto ja jälgida kõiki tehinguid iseteeninduskeskkonnas
- suurem hinnasoodustus, lisaks eripakkumised
- laiem tanklavõrk - tankimine partnertanklates (vaata www.eurooil.ee)
- kaart kehtib ka meie tanklakioskites
- kaart on tasuta, puudub kuutasu ja intress
- mugav arveldamine 1 kord kuus

Telli kaart www.eurooil.ee või helista 615 0555

VAIDA HAMBAKLIINIK OÜ

tegevusloa nr.L04038
 Vana-Vaida tee7, Vaida Alevik, Rae vald, Harjumaa
 tel: 600 5074
 Mob: 5348 9134
vaida@vaidahambaravi.ee

PAKUME ALLJÄRGNEVAID TEENUSEID:

- Hambaproteesitööd, kaasaarvatud tehiskroonid ja sillad
- Laste hammaste ravi
- Ravi ja profülaktika
- Juureravi
- Kirurgia
- Hambahaiguste ennetus
- Hammaste plasmavalgendamine ning soodapesu
- Hambakaunistuse paigaldamine
- Suuhügieeni konsultatsioon

Lisainfo: www.vaidahambaravi.ee

ORU TEHNOÜLEVAATUS

Avatud T, N 9.00 - 19.00
 L 9.00 - 16.00

REHVITÖÖD kokkuleppel
 tel 56221499

AKTSIASELTS K.U.MELL

MÜÜB
 LIIVA
 KRUUSA
 KILLUSTIKKU
 SÕELUTUD MULDA

Transpordivõimalus
 Täpsemalt
 telefonil 5648 3838
 ja kodulehel
www.mell.ee

K-U TREIMER OÜ

EHITAB, REMONDIB:

- ✓ ehitus- ja remonditööd
- ✓ eramute ehitus
- ✓ katuste ja fassaadide ehitus ja remont
- ✓ sanitaartechnilised tööd
- ✓ 18 m noolega auto-korvtõstuki rent

tel/faks 675 1230
 GSM 511 5482,
 501 2601

e-mail:
treimer.treimer@gmail.com

Kopp-laadur JCB 4 CX teenused

BESTKOP

- kaevetööd
- pinnasetööd
- hüdrovasartööd
- laadimistööd
- tõstetööd
- lumekoristustööd

Info ja tellimine: 5378 5222, www.bestkop.ee

SINIALLIKA TRAHTER OOTAB TEID KÜLLA!

Tule ja pea meie juures oma sündmus – sünnipäev, pidulik lõuna- või õhtusöök, koolitus või koosolek.

e-post: info@siniallika.ee
 tel: +372 52 85 117
www.siniallika.ee

GLASAKEN
 Me armastame aknaid!

AKNAD UKSED
 ERIKUJU AKNAD
 VÄLISUKSED
 LÜKANDUKSED

Ainult meil 2 nädalat akende valmimine
Ainult meil 30% sissemaks
Ainult meil kaasa kingitus

Tallinn: Laki 36
 B sissekäik 3. korrus
 Avatud: E-R 9-17
tallinn@glasaken.ee
reval@glasaken.ee
 mob: 555 15 766
 tel/faks: 6098 862

glasaken.ee

Reedel, 11.11 9-14
 Kose keskpalsil

VOTEX HOUSE

PUUVILLASE VOODIPESU SOODUSMÜÜK!
 PANE TÄHELE! Ostes vähemalt 35 € väärtuses voodipesu, kingituseks TASUTA tekk!
www.votex.ee

Alates 3. oktoobrist
Kohvik EHE
 Kose Kultuurikeskuses
 avatud 07.30 – 20.00

Soe toit, päevapakkumised, suupisted, küpsised, tellimused.

Telli toit tööle!
 Telli toit koju!

Info ja tellimused telefonil 55530285 või postkasti kohvikehe@gmail.com

HINDPERE OPTIKA

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

Silmade kontroll maksab 15 €

Prillitellijale kontroll 8 €
 Lastele kontroll 10 €
 Prillitellivale lapsele 5 €

23.11. 2016.a. kella 10.00-st
 KOSE SPORDIMAJAS
 teave ja etteregistreerimine telefonil 5323 2454

MAASTIKU REHVITÖÖD

565 68 300

Asub Kose ja Kuivajõe vahelisel teelõigul

UUED JA KASUTATUD TALVEREHVID

MTÜ Memme-Taadi abi pakub koduteenust eakatele inimestele igapäevastes toimetulekutes.

- * poes ja apteegis käimine; aiatööd;
- * abistamine koristamisel;
- * küttepuude tuppa toomine;
- * abistamine toiduvalmistamises
- * asjaajamised erinevates ametiasutustes;

*saatmine meditsiini asutustesse

Tunnipõhine teenus 10€
 kilomeetri hind 0.50€/km
 linnasisene ja asulasisene, 0.25€/km maanteel.
 Harjumaa, Kose vald, Ardu alevik, 75001

Kaie.agu@mail.ee
 +372 51917248,
 +372 53917457
www.vanurid.ee